

การวิเคราะห์ ข้อมูลการรับเงินทั่วไป

ปีงบประมาณ

2566-2568

นางสุนทร ชุขชัย
นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับปฏิบัติการ
กองคลัง สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ.2569

การวิเคราะห์

ข้อมูลการรับเงินทั่วไป

ปีงบประมาณ 2566-2568

นางสุคนธา ชุ่ยอ้อย

นักวิชาการเงินและบัญชี

งานการเงิน กองคลัง สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เมษายน 2569

คำนำ

กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการรับชำระเงินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการบริหารจัดการทางการเงินให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัลที่มุ่งเน้นความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความโปร่งใส แม้ว่าระบบดังกล่าวจะทำให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมทางการเงินจำนวนมากที่ครอบคลุมกิจกรรมหลากหลายประเภท แต่ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในเชิงลึก ทั้งในด้านปริมาณงาน ช่องทางการรับเงิน ประเภทรายรับ และรูปแบบการกระจายตัวของธุรกรรมตามช่วงเวลา ส่งผลให้ศักยภาพของข้อมูลยังไม่ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการสนับสนุนการบริหารจัดการ

ในขณะเดียวกัน กระบวนการจัดทำสารสนเทศทางการเงินของกองคลังยังคงมีการดำเนินงานด้วยมือในบางขั้นตอน เช่น การรวบรวม ตรวจสอบ และจัดทำรายงาน ซึ่งทำให้ใช้เวลานาน และมีความเสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลต่อความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจ ทั้งในด้านการวางแผน การควบคุม และการติดตามผลการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันต่อสถานการณ์

การพัฒนาระบบรับเงินในปัจจุบันจึงควรมุ่งเน้นการยกระดับการใช้ข้อมูล จากการเป็นเพียงข้อมูลธุรกรรม ไปสู่การเป็นข้อมูลเชิงวิเคราะห์ที่สามารถสะท้อนแนวโน้มและรูปแบบของการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน การพัฒนาดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาระบบบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการที่เปลี่ยนแปลงไป

รายงานการวิเคราะห์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานด้านการรับเงินของกองคลัง โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการเงินในการวิเคราะห์รูปแบบ แนวโน้ม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับเงินของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งประเมินข้อจำกัดของกระบวนการทำงานในปัจจุบัน และเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความสามารถในการตรวจสอบ

นอกจากนี้ ยังมุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินให้มีความเป็นระบบลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน และเพิ่มความเชื่อมโยงของข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการภายในและการรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของระบบการเงินของมหาวิทยาลัยในระยะยาว

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการรับเงินและระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้จัดทำ

นางสุคนธา ชูชัย

เมษายน 2569

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ	๗
สารบัญภาพ	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมา และความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิเคราะห์	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 การวิเคราะห์.....	8
2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน.....	14
2.3 ระบบสารสนเทศทางการเงิน.....	16
2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลา	18
2.5 การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ.....	20
2.6 งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิเคราะห์	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	26
3.2 เครื่องมือที่ใช้.....	26
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนดำเนินงาน	27
3.4 สถิติที่ใช้	28
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	30
4.1 การวิเคราะห์ตามปีงบประมาณ	30
4.2 มิติจำแนกตามรายเดือนและช่วงปีงบประมาณ.....	36
4.3 มิติจำแนกตามรายเดือนและช่วงปีงบประมาณ.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ	44
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์	44
5.2 ข้อเสนอแนะในภาพรวม.....	48
บรรณานุกรม	50
ภาคผนวก	52
ประวัติผู้วิเคราะห์.....	53

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณ	30
ภาพที่ 2 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามปีงบประมาณ	31
ภาพที่ 3 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ	32
ภาพที่ 4 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ	33
ภาพที่ 5 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ	34
ภาพที่ 6 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ	35
ภาพที่ 7 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินภาพรวมจำแนกตามรายเดือนและปีงบประมาณ	36
ภาพที่ 8 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามรายเดือนและปีงบประมาณ	37
ภาพที่ 9 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ	38
ภาพที่ 10 แนวโน้มการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ	38
ภาพที่ 11 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ	39
ภาพที่ 12 แนวโน้มการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ	40
ภาพที่ 13 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายวันของสัปดาห์จำแนกตามช่องทางการรับเงิน	41
ภาพที่ 14 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินรายวันของสัปดาห์จำแนกตามช่องทางการรับเงิน	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และองค์ความรู้ของประเทศ โดยการดำเนินงานด้านการเงิน การคลัง และการบริหารทรัพยากรของมหาวิทยาลัยอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558 ซึ่งเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินได้อย่างมีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558) นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกรอบสำคัญในการกำกับดูแลระบบการเงินให้มีมาตรฐานและสามารถตรวจสอบได้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559) ภายใต้บริบทดังกล่าว กองคลังถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการด้านการเงินของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะการรับเงิน การออก ใบเสร็จรับเงิน และการนำส่งเงินรายได้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี และงบการเงินโดยรวม การดำเนินงานดังกล่าวยังต้องเป็นไปตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในประกาศ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน ซึ่งกำหนด ขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และลดความเสี่ยงทางการเงิน (กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568)

ในช่วงที่ผ่านมา กองคลังได้มีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการรับชำระเงินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามในการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระบบดังกล่าวจะช่วยเพิ่มความสะดวกและลดภาระงานในระดับหนึ่ง แต่ข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่สะสมอยู่ในระบบยังไม่ได้รับการนำมาใช้ ประโยชน์ในเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านปริมาณงาน ช่องทางการรับเงิน ประเภทรายรับ และรูปแบบการกระจายตัวของธุรกรรมในช่วงเวลาต่าง ๆ ส่งผลให้หน่วยงานไม่สามารถใช้ข้อมูลที่มีอยู่เพื่อ คาดการณ์แนวโน้มในอนาคตหรือสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในองค์กร กล่าวคือ แม้องค์กรจะมีระบบ สารสนเทศที่สามารถจัดเก็บข้อมูลได้จำนวนมาก แต่หากขาดการนำข้อมูลไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์อย่าง เป็นระบบ ก็จะไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากข้อมูลได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชลธิชา จัน ทกุล (2562) ที่ระบุว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการทำงานของนักบัญชีในยุคดิจิทัล แต่การใช้ เทคโนโลยีให้เกิดประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปใช้ในการตัดสินใจ มิใช่เพียงการบันทึกข้อมูลเท่านั้น

ในอีกมิติหนึ่ง กระบวนการจัดทำสารสนเทศทางการเงินของกองคลังยังคงพึ่งพาการดำเนินงานด้วยมือ ในหลายขั้นตอน ส่งผลให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีความล่าช้าและเสี่ยงต่อความผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรียาภรณ์ วัฒนปัญญาภรณ์ (2560) ที่พบว่าประสิทธิภาพของระบบการเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านกระบวนการทำงานและความพร้อมของผู้ใช้งาน หากองค์กรยังคงใช้กระบวนการแบบเดิมร่วมกับระบบใหม่โดยไม่มีการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้ประสิทธิภาพโดยรวมไม่เพิ่มขึ้นตามที่คาดหวัง นอกจากนี้ งานวิจัยของ วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) ได้ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการเงินที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กร กล่าวคือ ระบบที่สามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างถูกต้องและทันเวลา จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ระบบที่มีข้อจำกัดด้านความถูกต้องหรือความล่าช้า จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการบริหารจัดการโดยรวม ในด้านการควบคุมภายใน งานศึกษาของ ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และรชตะ ทิพวรรณ (2565) ได้ระบุว่าปัจจัยด้านการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพของระบบการเงินและบัญชีในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะในด้านความโปร่งใส ความถูกต้องและความสามารถในการตรวจสอบย้อนกลับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการทางการคลัง ขณะเดียวกัน สายสมร พลอำมาตย์ และสุพรรณิ เอี่ยมรัตนพร (2563) ยังพบว่าระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการเงินและบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการควบคุมภายในตาม COSO ซึ่งเน้นให้หน่วยงานมีระบบการควบคุมที่ครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการ และการติดตามผล เพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใสและลดความเสี่ยง (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561)

นอกจากประเด็นด้านระบบสารสนเทศและการควบคุมภายในแล้ว ความรู้และทักษะของบุคลากรยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้านการเงิน โดย รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) ได้ชี้ให้เห็นว่าความรู้ด้านงานการคลังมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในกองคลังของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาระบบเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากไม่ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ในขณะเดียวกัน การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบการเงินยังต้องคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการ ซึ่ง มณีรัตน์ ช่างพิลาบ และปรียาภรณ์ กันกา (2563) พบว่าคุณภาพการให้บริการด้านการเงินและบัญชีมีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยเฉพาะในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความชัดเจนของกระบวนการดำเนินงาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและเทคนิคทางสถิติที่เหมาะสม ซึ่ง กัลยา วานิชย์บัญชา (2553) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการวิเคราะห์เชิงปริมาณในการทำความเข้าใจข้อมูลและค้นหารูปแบบหรือแนวโน้มที่ซ่อนอยู่ในข้อมูล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงินยังต้องอาศัยแนวคิดเชิงบูรณาการ ซึ่ง เจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุดรา ยิ้มสุข (2568) ได้เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินโดยใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Performance Indicators) เป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผล ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการเงินของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ใน

ภาพรวม จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านการรับเงินของกองคลังยังมีช่องว่างสำคัญในด้านการใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ การพัฒนาระบบสารสนเทศ และการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การนำข้อมูลการรับเงินมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจึงเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัย และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและแนวโน้มของข้อมูลการรับเงินของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อยกระดับการใช้ข้อมูลทางการเงินในการสนับสนุนการตัดสินใจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ปริมาณงานของประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และแหล่งเงิน โดยจำแนกตามช่วงปีงบประมาณ รายเดือน และรายวันของสัปดาห์
2. เพื่อศึกษารูปแบบและแนวโน้มของธุรกรรมทางการเงินในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากร
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินให้สามารถรองรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
4. เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการวิเคราะห์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังในครั้งนี้ มุ่งยกระดับการใช้ข้อมูลจากเชิงปฏิบัติไปสู่การสนับสนุนการบริหารเชิงระบบ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน พัฒนาคูณภาพการให้บริการ และเสริมสร้างความแม่นยำในการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยสามารถสรุปประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ดังนี้

1.3.1 การบริหารงานเชิงรุก

การทราบรูปแบบและปริมาณธุรกรรมในแต่ละช่วงเวลา ช่วยให้กองคลังสามารถวางแผนจัดสรรกำลังคนและทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ลดความล่าช้าในการให้บริการ และลดความเสี่ยงจากความผิดพลาดที่เกิดจากภาระงานที่ไม่สมดุล อีกทั้งยังเอื้อต่อการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าและการบริหารงานในลักษณะเชิงป้องกันมากกว่าการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

1.3.2 การพัฒนาช่องทางการรับเงินอย่างมีทิศทาง

การวิเคราะห์แนวโน้มการใช้ช่องทางการรับเงิน ทำให้สามารถประเมินความเหมาะสมของช่องทางบริการในปัจจุบัน และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพัฒนา ปรับปรุง หรือทบทวนช่องทางต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการในยุคดิจิทัล และช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า

1.3.3 สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจะกลายเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่า ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์ ลดการพึ่งพาการคาดการณ์ และเพิ่มความแม่นยำในการกำหนดนโยบาย ทั้งยังสามารถใช้เป็นฐานในการวางแผน ติดตาม และพัฒนาระบบบริหารจัดการทางการเงินของมหาวิทยาลัยในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิเคราะห์

การศึกษานี้กำหนดขอบเขตโดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมการรับเงินของกองคลังมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในลักษณะเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการเงินที่หน่วยงานใช้งานจริง เพื่อให้สะท้อนสภาพการดำเนินงานในบริบทเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การกำหนดขอบเขตการศึกษาได้พิจารณาครอบคลุมในมิติของช่วงเวลา แหล่งที่มาของข้อมูล และลักษณะของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านช่วงเวลา การศึกษานี้ครอบคลุมข้อมูลในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนผ่านเชิงระบบจากการใช้ระบบ KKUFMIS ไปสู่ระบบ ERP อย่างมีนัยสำคัญ การกำหนดช่วงเวลาดังกล่าวช่วยให้สามารถวิเคราะห์แนวโน้มของปริมาณธุรกรรมรูปแบบการรับเงิน และพฤติกรรมการใช้ช่องทางการชำระเงินได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเอื้อให้สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของรูปแบบข้อมูลและประสิทธิภาพของระบบในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างชัดเจน

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจาก 2 แหล่งหลักที่เป็นระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย ได้แก่

1) ข้อมูลการรับเงินจากระบบ KKUFMIS โดยครอบคลุมช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นระบบเดิมที่ใช้ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของมหาวิทยาลัยในช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านระบบ

2) ข้อมูลการรับเงินจากระบบ ERP โดยครอบคลุมช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2568 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นระบบใหม่ที่นำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูลทางการเงิน การใช้ข้อมูลจากทั้งสองระบบดังกล่าว ทำให้สามารถวิเคราะห์ความต่อเนื่องของข้อมูล และศึกษาความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบสารสนเทศทางการเงินได้อย่างครอบคลุม โดยเฉพาะในประเด็นความแตกต่างด้านรูปแบบข้อมูล ความรวดเร็วในการประมวลผล และความสามารถในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เชิงบริหาร

3) ขอบเขตด้านลักษณะข้อมูล การศึกษานี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลใบเสร็จรับเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลธุรกรรมที่สะท้อนกิจกรรมการรับเงินของมหาวิทยาลัยโดยตรง โดยครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ เช่น วันที่ทำรายการ ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และปริมาณธุรกรรม ทั้งนี้ การวิเคราะห์จะอยู่ในระดับข้อมูลรวม เพื่อให้สามารถมองเห็นภาพรวม แนวโน้ม และรูปแบบการกระจายตัวของข้อมูลได้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกในระดับรายบุคคลหรือหน่วยงานย่อย และไม่ได้ครอบคลุมถึงกระบวนการเบิกจ่ายเงินหรือการบริหารงบประมาณในมิติอื่น ๆ โดยตรง แต่เน้นเฉพาะกระบวนการ “การรับเงิน” ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการเงิน และมีความสำคัญต่อความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชีและรายงานทางการเงินของมหาวิทยาลัย โดยสรุป ขอบเขตของการศึกษานี้ถูกออกแบบให้ครอบคลุมทั้งมิติของเวลา แหล่งข้อมูล และลักษณะของข้อมูลอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์การรับเงินของกองคลังได้อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินที่สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การตีความและการใช้คู่มือฉบับนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และลดความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจเนื้อหา จึงได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญซึ่งปรากฏในเอกสาร โดยยึดหลักความชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของมหาวิทยาลัย ดังนี้

มหาวิทยาลัย	หมายถึง	มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2558
กองคลัง	หมายถึง	หน่วยงานภายใต้สำนักงานอธิการบดี มีหน้าที่บริหารจัดการงานด้านการเงิน การบัญชี และการคลังของมหาวิทยาลัย
รายได้ของมหาวิทยาลัย	หมายถึง	รายได้ทุกประเภทที่มหาวิทยาลัยได้รับ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าบริการ เงินรับฝาก เงินประกัน เงินเบิกแทน และรายได้อื่นตามที่ระเบียบกำหนด
การรับเงินทั่วไป	หมายถึง	การรับชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงินสด เงินโอน หรือหลักฐานการชำระเงิน จากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เพื่อนำส่งเป็นรายได้ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงเงินทุนวิจัย เงินบริการวิชาการ และเงินบริจาค ในเอกสารเล่มนี้จะใช้คำว่า "การรับเงิน" แทนคำว่า "การรับเงินทั่วไป" ที่ปรากฏในเนื้อหาหลัก
ใบเสร็จรับเงิน	หมายถึง	เอกสารหลักฐานที่แสดงว่ามหาวิทยาลัยได้รับเงินจากผู้ชำระเงิน โดยอาจอยู่ในรูปแบบใบเสร็จรับเงินจากระบบคอมพิวเตอร์ ใบเสร็จรับเงินแบบเขียนมือ (ใบเสร็จรับเงินเล่ม ง.) หรือใบเสร็จรับเงินจากระบบอิเล็กทรอนิกส์

ระบบ KKUFMIS	หมายถึง	ระบบสารสนเทศการเงินการคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 จนถึงปี พ.ศ. 2568 (ก่อนเปลี่ยนมาใช้ระบบ ERP)
ระบบ ERP	หมายถึง	ระบบบริหารทรัพยากรองค์กรของ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Enterprise Resource Planning System) ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศแบบบูรณาการ ที่สามารถตรวจสอบได้แบบ Real-Time
ใบนำส่งเงิน	หมายถึง	เอกสารที่แสดงรายละเอียดการนำส่งเงินรายได้ของ หน่วยงานมายังกองคลัง เพื่อประกอบการบันทึกบัญชี รายได้
รายงานการรับเงิน ประจำวัน	หมายถึง	รายงานที่สรุปข้อมูลการรับเงินของมหาวิทยาลัยในแต่ละวัน แสดงประเภทของรายรับ รหัสรายรับ จำนวนเงิน และสถานะของใบเสร็จรับเงิน
ปีงบประมาณ	หมายถึง	ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ไปจนถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป โดยให้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปเป็น ชื่อปีงบประมาณนั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิเคราะห์ได้ดำเนินการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับการบริหารจัดการด้านการเงินของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในบริบทของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทั้งด้านโครงสร้างองค์กร ระเบียบการเงิน และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ การทบทวนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการอธิบาย วิเคราะห์ และพัฒนาระบบการรับเงินของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์ความรู้ที่นำมาศึกษาคอบคลุมตั้งแต่แนวคิดพื้นฐานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำความเข้าใจข้อมูลเชิงระบบ ไปจนถึงแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศทางการเงิน การควบคุมภายใน และการบริหารจัดการองค์กรในยุคดิจิทัล โดยกัลยา วานิชย์บัญชา (2553) อธิบายว่า การวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นกระบวนการสำคัญในการสรุปและตีความข้อมูล เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานรองรับ ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพของงานบัญชีและการเงิน โดยช่วยให้การประมวลผลข้อมูลมีความรวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ชลธิชา จันทกุล, 2562)

ในด้านการบริหารจัดการทางการเงิน งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการเงินบัญชีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กร กล่าวคือ หากองค์กรมีระบบสารสนเทศที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา จะช่วยให้การตัดสินใจมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น และส่งผลต่อประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กร (วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ, 2564) ขณะเดียวกัน แนวคิดด้านการควบคุมภายในตามกรอบ COSO ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีระบบควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ เช่น สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561) โดยศศิณีภา กาลดิษฐ์ และรัชตะ ทิพวรรณ (2565) พบว่าปัจจัยด้านการควบคุมภายในมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีในสถาบันอุดมศึกษา ในบริบทของการพัฒนาประสิทธิภาพองค์กร งานวิจัยของเจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุตรา ยิ้มสุข (2568) แสดงให้เห็นว่าการนำข้อมูลเชิงวิเคราะห์มาใช้ในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการสามารถช่วยยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานและลดความเสี่ยงทางการเงินได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของข้อมูลในฐานะเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ ไม่ใช่เพียงเครื่องมือเชิงรายงาน นอกจากนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ยังชี้ให้เห็นว่าความรอบรู้งานการคลังของเจ้าหน้าที่มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และระบบสารสนเทศ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินงานด้านการเงิน (รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน, 2560) ขณะเดียวกัน การให้บริการด้านการเงินที่มีคุณภาพ เช่น

ความถูกต้อง ความรวดเร็ว และความน่าเชื่อถือ ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ และสะท้อนถึงประสิทธิภาพของระบบงาน (มณีนรัตน์ ช่างพิลาป และปริยาภรณ์ กันกา, 2563)

ในด้านการประยุกต์ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานการเงิน ปริยาภรณ์ วัฒนปัญญาภรณ์ (2560) พบว่าการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยลดขั้นตอนการดำเนินงาน เพิ่มความถูกต้อง และลดความล่าช้าในการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มของการพัฒนาองค์กรภาครัฐในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านการเงินของมหาวิทยาลัยขอนแก่นยังต้องอยู่ภายใต้กรอบระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) ซึ่งกำหนดแนวทางการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงินอย่างชัดเจน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) ซึ่งกรอบดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์และพัฒนาระบบงานให้มีความสอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมายและหลักธรรมาภิบาล

ดังนั้น การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี จึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกรอบการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมทั้งมิติด้านข้อมูล ระบบงาน บุคลากร และกฎระเบียบ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ที่มีความสมบูรณ์ และสามารถสะท้อนสภาพการดำเนินงานจริงของกองคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์เป็นกระบวนการพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาข้อมูล โดยเฉพาะในงานด้านการเงินและการคลัง ซึ่งมีความซับซ้อนและต้องอาศัยความถูกต้องของข้อมูลในระดับสูง การวิเคราะห์จึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้สามารถทำความเข้าใจข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ

2.1.1 ความหมายของการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง กระบวนการแยกแยะข้อมูลหรือประเด็นที่มีความซับซ้อน ออกเป็นองค์ประกอบย่อยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเข้าใจโครงสร้าง ความสัมพันธ์ และสาระสำคัญของข้อมูลได้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนางานได้ เสถียร คามิศักดิ์ (2554) อธิบายว่าการทำงานเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่เน้นการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาและศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่แนวคิดของวรภัทร์ ภูเจริญ (อ้างถึงใน เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์, 2554) ชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์เป็นกระบวนการค้นหาสาเหตุของปัญหาโดยใช้เครื่องมือเชิงวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์แนวโน้ม การใช้กราฟ และการตั้งคำถามในลักษณะ 5W1H เพื่อให้สามารถอธิบายข้อมูลได้อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ในบริบทของการวิเคราะห์เชิงปริมาณ กัลยา วานิชย์บัญชา (2553) อธิบายว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการใช้เทคนิคทางสถิติในการสรุปและตีความข้อมูล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่มีปริมาณมาก และมีความซับซ้อน

การวิเคราะห์ข้อมูลในปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์เชิงวิจักษ์ การวิเคราะห์เชิงทำนาย และการวิเคราะห์เชิงแนะนำ ซึ่งสะท้อนถึงพัฒนาการของการใช้ข้อมูลจากระดับการอธิบายไปสู่การสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ในด้านการบริหารจัดการจัดการทางการเงิน การวิเคราะห์มีบทบาทสำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยเฉพาะกฎเกณฑ์ ไรต์ริตต์ และอนุตรา ยี่มสุข (2568) พบว่าการใช้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์สามารถช่วยปรับปรุงระบบการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ความสามารถในการวิเคราะห์ยังเกี่ยวข้องกับศักยภาพของบุคลากร โดยรัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) ระบุว่าความรอบรู้งานการคลังมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร ขณะที่คุณภาพการให้บริการ เช่น ความถูกต้องและความรวดเร็ว เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่สะท้อนประสิทธิภาพของงานด้านการเงิน (มณีรัตน์ ข่ายพิลาป และปริยาภรณ์ กันกา, 2563) ในยุคดิจิทัล การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน โดยช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มความสามารถในการประมวลผลข้อมูล (ชลธิชา จันทร์กุล, 2562) และการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ยังช่วยเพิ่มความถูกต้องและลดระยะเวลาในการดำเนินงาน (ปริยาภรณ์ วัฒนปัญญาภรณ์, 2560)

ดังนั้น การวิเคราะห์ในการศึกษานี้จึงมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณจากระบบสารสนเทศทางการเงิน เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการรับเงินในหลายมิติ ได้แก่ ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน ปริมาณธุรกรรม และแนวโน้มของข้อมูลในช่วงเวลาต่าง ๆ ทั้งในระดับปี เดือน และวัน เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมการรับชำระหนี้และนำไปใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินได้อย่างเหมาะสม การวิเคราะห์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับกรอบระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) ซึ่งเน้นความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาระบบการเงินที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

2.1.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้กำหนดขึ้นบนฐานคิดของการวิเคราะห์เชิงระบบที่มุ่งให้ข้อมูลสามารถอธิบายสภาพการดำเนินงานจริงของกองคลังได้อย่างชัดเจน มีเหตุมีผล และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลมิได้มีความหมายเพียงการจัดกลุ่มข้อมูลหรือการสรุปผลในเชิงตัวเลขเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างการทำหนดประเด็นศึกษา การจัดเตรียมข้อมูล การเลือกวิธีการวิเคราะห์ และการตีความผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและบริบทของหน่วยงานอย่างแท้จริง (เสถียร คามศักดิ์, 2554; เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์, 2554) ในเชิงหลักการ การวิเคราะห์ข้อมูลที่มีคุณภาพจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการกำหนดคำถามหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจนก่อนเสมอ เพราะวัตถุประสงค์จะเป็นตัวกำหนดว่า ข้อมูลประเภทใดควรถูกเลือกมาใช้ วิธีการใดเหมาะสมกับการประมวลผล และผลลัพธ์ควรถูกตีความในทิศทางใด การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังในหลายมิติ ได้แก่ ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน ปริมาณธุรกรรม และช่วงเวลาของการเกิดรายการ ดังนั้น แนวทางการวิเคราะห์จึงต้องออกแบบให้สามารถสะท้อนทั้งภาพรวมและรายละเอียดของการดำเนินงานได้ในเวลาเดียวกัน ไม่ใช่เพียงการรายงานจำนวนรายการหรือยอดรับเงินเท่านั้น แต่ต้องทำให้เห็นรูปแบบ ความต่อเนื่อง ความหนาแน่น และการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาอย่างมีความหมายทางการบริหาร

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของเสถียร คามิศักดิ์ (2554) งานวิเคราะห์ที่มีคุณภาพควรตั้งอยู่บนกระบวนการที่เป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการกำหนดปัญหา การระบุขอบเขต การรวบรวมข้อมูล การจำแนกองค์ประกอบของข้อมูล และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของเรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์ (2554) ที่ชี้ว่า งานวิเคราะห์สำหรับการพัฒนางานในสถาบันอุดมศึกษาควรมีลักษณะเชื่อมโยงกับงานประจำ ใช้ข้อมูลจริงจากหน่วยงาน และนำผลที่ได้ไปสู่อุทธศาสตร์เชิงปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้จึงมิได้แยกขาดจากภารกิจหลักขององค์กร หากแต่ตั้งอยู่บนฐานของงานรับเงินที่ปฏิบัติจริงและมุ่งตอบโจทย์การพัฒนาของหน่วยงานโดยตรง ในเชิงระเบียบวิธี การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นแนวทางหลัก เนื่องจากข้อมูลที่นำมาศึกษาเป็นข้อมูลธุรกรรมการรับเงินจำนวนมากที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายปี การวิเคราะห์เชิงพรรณนามีความเหมาะสมในการสรุป แจกแจง และอธิบายลักษณะสำคัญของข้อมูลให้เห็นภาพรวมอย่างเป็นระบบ เช่น การแจกแจงความถี่ การคำนวณร้อยละ การเปรียบเทียบจำนวนรายการตามประเภทหรือช่วงเวลา ตลอดจนการนำเสนอแนวโน้มของข้อมูลเพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553) กล่าวอีกนัยหนึ่ง การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเปลี่ยนข้อมูลดิบจำนวนมากให้กลายเป็นสารสนเทศที่อ่านเข้าใจได้ และสามารถสื่อสารกับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการศึกษานี้จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นแกนหลัก แต่ลักษณะของข้อมูลที่นำมาใช้ยังมีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แนวโน้มในเชิงเวลาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากข้อมูลการรับเงินถูกจัดเก็บอย่างต่อเนื่องตามวัน เดือน และปีงบประมาณ การอ่านข้อมูลจึงไม่ควรหยุดอยู่เพียงการบอกว่าในช่วงหนึ่งมีรายการมากหรือน้อยเท่าใด แต่ต้องสามารถตอบได้ด้วยว่าแนวโน้มกำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด มีช่วงเวลาใดที่ปริมาณงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีรูปแบบใดที่สะท้อนพฤติกรรมการรับชำระเงินของผู้รับบริการอย่างชัดเจน การวิเคราะห์ลักษณะนี้ทำให้ข้อมูลมีคุณค่ามากกว่าการเป็นเพียงรายงานย้อนหลัง และเริ่มมีบทบาทในเชิงพยากรณ์และการวางแผน แม้จะยังไม่ใช่การพยากรณ์เชิงสถิติเต็มรูปแบบก็ตาม แนวทางการวิเคราะห์ดังกล่าวยังสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการด้านการเงินในยุคดิจิทัล ซึ่งข้อมูลมิได้ถูกใช้เพียงเพื่อการบันทึกหรือการตรวจสอบย้อนหลังเท่านั้น แต่ถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่เป็นฐานในการตัดสินใจและพัฒนางาน ชลธิชา จันทกุล (2562) ชี้ให้เห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนลักษณะการทำงานของบุคลากรด้านบัญชีจากงานเชิงบันทึกไปสู่งานเชิงวิเคราะห์มากขึ้น นั้นหมายความว่า การมีระบบสารสนเทศเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากหน่วยงานไม่สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ในระบบมาใช้ประโยชน์ในการทำความเข้าใจปัญหา วางแผน และปรับปรุงกระบวนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ คุณค่าที่แท้จริงของเทคโนโลยีก็จะไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพ

ในมิติของประสิทธิภาพองค์กร งานศึกษาของวารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) ยืนยันว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กร กล่าวคือ หากข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสามารถนำไปใช้ได้ได้ง่าย ย่อมช่วยให้การบริหารงานการเงินมีคุณภาพมากขึ้น แนวคิดนี้ส่งผลโดยตรงต่อแนวทางการวิเคราะห์ของการศึกษารั้งนี้ เพราะผู้วิเคราะห์มิได้มองข้อมูลการรับเงินเป็นเพียงบันทึกธุรกรรม แต่พิจารณาว่าเป็น

ฐานข้อมูลที่สะท้อนทั้งภาระงาน การใช้ช่องทางการชำระเงิน โครงสร้างรายรับ และความสามารถของระบบงานการเงินในการรองรับธุรกรรมของมหาวิทยาลัยในภาพรวม นอกจากประเด็นด้านระบบสารสนเทศ แนวทางการวิเคราะห์ยังต้องคำนึงถึงมิติของการควบคุมภายในด้วย เพราะข้อมูลที่ตีพิมพ์ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณข้อมูลเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของกระบวนการจัดเก็บ ตรวจสอบ และบันทึกข้อมูลด้วย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) ได้เสนอกรอบแนวคิด COSO ซึ่งชี้ว่า การควบคุมภายในที่ดีต้องอาศัยทั้งสภาพแวดล้อมการควบคุม กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร รวมถึงการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และรชตะ ทิพวรรณ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษานี้จึงมีได้เน้นเพียงการนำข้อมูลมาคำนวณและจัดทำตารางเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการคัดกรอง ตรวจสอบ และจัดโครงสร้างข้อมูลก่อนวิเคราะห์ เพื่อให้ผลลัพธ์มีความน่าเชื่อถือเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ในเชิงบริหาร

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรกล่าวถึงคือ ความสัมพันธ์ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลกับการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน เจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุดรา ยิ้มสุข (2568) พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องใช้ข้อมูลเป็นฐานในการประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน และผลการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ใช่กิจกรรมปลายทาง แต่เป็นส่วนหนึ่งของวงจรการพัฒนาองค์กร กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์แล้วพบรูปแบบหรือปัญหาบางประการ ผลดังกล่าวควรถูกส่งต่อไปสู่การปรับปรุงวิธีทำงาน การทบทวนขั้นตอน หรือการจัดสรรทรัพยากรใหม่อย่างเหมาะสม แนวทางเช่นนี้ทำให้การวิเคราะห์มีคุณค่าทางปฏิบัติ และช่วยให้ผลการศึกษสามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้จึงตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ประการแรก การกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับปัญหาของหน่วยงาน ประการที่สอง การใช้ข้อมูลจริงจากระบบสารสนเทศทางการเงินขององค์กรเพื่อสะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริง ประการที่สาม การใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและการอ่านแนวโน้มตามช่วงเวลาเป็นเครื่องมือหลักในการอธิบายข้อมูล และประการที่สี่ การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลภายใต้กรอบการควบคุมภายในและระเบียบทางการเงินของมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; องค์กร มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) องค์กรประกอบทั้งหมดนี้ทำให้แนวทางการวิเคราะห์มีความเหมาะสมทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ และสามารถรองรับการนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 การเลือกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

การเลือกข้อมูลเป็นขั้นตอนสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการวิเคราะห์โดยตรง เพราะแม้ว่าวิธีการวิเคราะห์จะเหมาะสมเพียงใด หากข้อมูลที่นำมาใช้ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา หรือมีข้อจำกัดด้านความถูกต้องและความครบถ้วน ผลการวิเคราะห์ย่อมมีโอกาสคลาดเคลื่อนและไม่สามารถสะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงได้อย่างเพียงพอ ด้วยเหตุนี้ การเลือกข้อมูลจึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ โดยพิจารณาทั้งความเกี่ยวข้อง ความน่าเชื่อถือ และศักยภาพของข้อมูลในการตอบคำถามวิจัยหรือประเด็นวิเคราะห์ที่กำหนดไว้

ตามแนวคิดของเสถียร คามิศักดิ์ (2554) การเลือกประเด็นและข้อมูลสำหรับงานวิเคราะห์ ควรยึดโยงกับภารกิจจริงของหน่วยงาน เพราะจุดมุ่งหมายของงานวิเคราะห์มิใช่เพียงการสร้างองค์ความรู้ในเชิงนามธรรม แต่ต้องสามารถนำไปใช้พัฒนางานได้จริงในสภาพการปฏิบัติงานประจำ แนวคิดนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของเรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์ (2554) ที่ระบุว่างานวิเคราะห์ของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา ควรเริ่มต้นจากปัญหาหรือประเด็นที่เกิดขึ้นจริงในงานประจำ แล้วเลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น รายงานผลการดำเนินงาน ฐานข้อมูลสารสนเทศ หรือเอกสารที่หน่วยงานใช้ในการบริหารจัดการอยู่แล้ว เพื่อให้ผลลัพธ์ที่ได้มีคุณค่าเชิงปฏิบัติและสามารถสะท้อนบริบทของหน่วยงานได้ชัดเจน

ภายใต้กรอบคิดดังกล่าว การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้ข้อมูลการรับชำระเงินจากระบบสารสนเทศของกองคลัง ซึ่งอยู่ในรูปแบบข้อมูลใบเสร็จรับเงินและข้อมูลธุรกรรมที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการปฏิบัติงาน เนื่องจากข้อมูลประเภทนี้เป็นข้อมูลปฐมภูมิของหน่วยงานในความหมายเชิงระบบ กล่าวคือ เป็นข้อมูลที่เกิดจากการดำเนินงานจริง ไม่ได้ผ่านการตีความหรือสรุปซ้ำหลายชั้น จึงมีคุณลักษณะสำคัญคือสามารถสะท้อนพฤติกรรมกรรับชำระเงิน รูปแบบของประเภทรายรับ และภาระงานของหน่วยงานได้โดยตรง การใช้ข้อมูลลักษณะนี้จึงช่วยให้การวิเคราะห์มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากกว่าการใช้ข้อมูลสรุปที่อาจลดทอนรายละเอียดบางส่วนออกไป

อีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้ข้อมูลการรับชำระเงินมีความเหมาะสม คือ ข้อมูลดังกล่าวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ปริมาณงาน ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และแนวโน้มของธุรกรรมในช่วงเวลาต่าง ๆ ข้อมูลใบเสร็จรับเงินจึงเป็นแหล่งข้อมูลที่ตอบโจทย์อย่างชัดเจน เพราะแต่ละรายการมีองค์ประกอบที่สามารถจำแนกได้หลายมิติ เช่น วันที่รับเงิน ประเภทรายรับ ช่องทางการชำระเงิน จำนวนเงิน และรายละเอียดอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำมาจัดระบบและวิเคราะห์อย่างเหมาะสม ก็สามารถให้ภาพรวมที่ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและเชิงโครงสร้างของการดำเนินงานได้

ในด้านขอบเขตของข้อมูล การศึกษานี้กำหนดช่วงเวลาเฉพาะปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถึง 2568 เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบและวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกันได้อย่างมีความหมาย การกำหนดช่วงเวลาดังกล่าวมีเหตุผลสำคัญ 2 ประการ ประการแรก คือ เป็นช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตแนวโน้มและความเปลี่ยนแปลงของข้อมูล ไม่สั้นจนเกินไปจนเห็นเพียงเหตุการณ์เฉพาะหน้า และไม่ยาวจนข้อมูลมีความแตกต่างด้านบริบทมากเกินไป ประการที่สอง คือ ช่วงเวลาดังกล่าวครอบคลุมการใช้ระบบสารสนเทศทางการเงินมากกว่าหนึ่งระบบ ได้แก่ ช่วงที่ยังใช้ระบบ KKUFMIS และช่วงที่เริ่มใช้ระบบ ERP ซึ่งทำให้สามารถศึกษาความต่อเนื่องของข้อมูลภายใต้การเปลี่ยนแปลงของระบบงานได้ด้วย การเลือกช่วงเวลาเช่นนี้จึงมีประโยชน์ทั้งในเชิงวิเคราะห์แนวโน้มและในเชิงทำความเข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศต่อรูปแบบข้อมูลและการรับเงินของหน่วยงาน

นอกจากการกำหนดช่วงเวลาแล้ว การจำแนกข้อมูลตามมิติต่าง ๆ ยังเป็นหัวใจสำคัญของการเลือกข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการวิเคราะห์เชิงปริมาณ กัลยา วาณิชย์บัญชา (2553) ชี้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการจัดข้อมูลให้อยู่ในหมวดหมู่ที่เหมาะสมต่อการสรุปผลและการตีความ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีการเลือกและจัดข้อมูลให้สามารถจำแนกได้อย่างน้อย 3 มิติสำคัญ ได้แก่ ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และช่วงเวลา การจำแนกข้อมูลในลักษณะนี้ทำให้สามารถ

ตอบคำถามเชิงบริหารได้ชัดเจนขึ้น เช่น รายรับประเภทใดมีจำนวนรายการมากที่สุด ช่องทางใดได้รับความนิยมสูงสุด หรือช่วงเวลาใดเป็นช่วงที่ภาระงานด้านการรับเงินหนาแน่นมากเป็นพิเศษ ซึ่งผลลัพธ์ในลักษณะนี้ย่อมมีคุณค่าต่อการบริหารจัดการมากกว่าการรายงานยอดรับเงินแบบรวมเพียงมิติเดียว

ในมิติของคุณภาพข้อมูล การเลือกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์จำเป็นต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ครบถ้วน และความสอดคล้องกับกรอบระเบียบของหน่วยงานด้วย เนื่องจากข้อมูลการเงินเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวและมีผลต่อความน่าเชื่อถือขององค์กร การใช้ข้อมูลที่ผ่านระบบซึ่งอยู่ภายใต้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน ช่วยให้ความมั่นใจได้ในระดับหนึ่งว่า ข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์เป็นข้อมูลที่อยู่ในกรอบการควบคุมและตรวจสอบได้ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) การอาศัยข้อมูลจากระบบที่มีระเบียบรองรับเช่นนี้จึงเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์โดยตรง

ในอีกด้านหนึ่ง แนวคิดเรื่องคุณภาพข้อมูลยังสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีด้วย วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) พบว่า ความสำเร็จของการบริหารงานการเงินมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชี ซึ่งรวมถึงความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ขณะที่ชลธิชา จันทกุล (2562) ชี้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อเมื่อองค์กรสามารถบริหารข้อมูลในระบบให้มีคุณภาพเพียงพอสำหรับการนำไปใช้วิเคราะห์และตัดสินใจ เพราะฉะนั้น การเลือกข้อมูลในการศึกษานี้จึงไม่ได้พิจารณาเฉพาะความสะดวกในการเข้าถึงเท่านั้น แต่พิจารณาร่วมกับศักยภาพของข้อมูลในการสะท้อนกระบวนการทำงานจริง และความเหมาะสมของข้อมูลต่อการวิเคราะห์เชิงบริหาร

นอกจากนี้ การเลือกใช้ข้อมูลจากใบเสร็จรับเงินยังมีความสอดคล้องกับมิติด้านคุณภาพการให้บริการและประสิทธิภาพการดำเนินงาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของกองคลังในฐานะหน่วยงานให้บริการ มณีรัตน์ ช่างพิลาป และปริยาภัทร กัณกา (2563) ชี้ว่าคุณภาพการให้บริการด้านการเงินและบัญชีเกี่ยวข้องกับ ความรวดเร็ว ความถูกต้อง ความเชื่อมั่น และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ การใช้ข้อมูลที่สามารถสะท้อนทั้งปริมาณธุรกรรมและรูปแบบการรับชำระเงินจึงทำให้การวิเคราะห์ไม่จำกัดอยู่เพียงมิติทางการเงิน แต่ยังสามารถเชื่อมโยงไปสู่มิติของคุณภาพบริการได้ด้วย กล่าวคือ หากพบว่าช่องทางใดมีปริมาณธุรกรรมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง หรือช่วงเวลาใดมีการใช้บริการหนาแน่นมากผิดปกติ ข้อมูลเหล่านี้ย่อมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบบริการและลดความล่าช้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้ายที่สุด การเลือกข้อมูลในการศึกษานี้ยังสะท้อนแนวคิดของงานวิเคราะห์ในฐานะเครื่องมือพัฒนางาน ไม่ใช่เพียงการศึกษาเพื่ออธิบายสถานการณ์เท่านั้น เพราะข้อมูลที่ถูกละเลือกมาใช้มีคุณลักษณะสำคัญครบถ้วน ได้แก่ มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีที่มาชัดเจน มีความครอบคลุมเพียงพอ และสามารถเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์กลับไปสู่การปรับปรุงการทำงานของกองคลังได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของเสถียร คามีสักดิ์ (2554) และเรืองชัย จรุงศิริวัฒน์ (2554) ที่มองว่างานวิเคราะห์ที่ดีต้องตอบ โจทย์การพัฒนางานในหน่วยงาน มิใช่เพียงสร้างข้อค้นพบในเชิงทฤษฎีเท่านั้น

ดังนั้น การเลือกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ในการศึกษานี้จึงเป็นกระบวนการที่ตั้งอยู่บนหลักความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความเกี่ยวข้องกับงานจริงของหน่วยงาน ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และศักยภาพของข้อมูลในการสะท้อนรูปแบบการรับเงินของกองคลังอย่างครบถ้วน การตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูล

ใบเสร็จรับเงินจากระบบสารสนเทศของหน่วยงานในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถึง 2568 พร้อมจำแนกตามประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และช่วงเวลา จึงเป็นฐานสำคัญที่ทำให้ผลการวิเคราะห์มีคุณค่าในเชิงบริหาร และสามารถนำไปใช้เป็นสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการพัฒนาระบบงานขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถทำความเข้าใจสภาพการดำเนินงานทางการเงินของตนได้อย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลรายรับ รายจ่าย และข้อมูลที่เกิดจากกระบวนการบันทึกทางบัญชีมาทำการประมวลผล ตีความ และสรุปความหมายเชิงบริหาร เพื่อให้เห็นทั้งภาพรวมของสถานการณ์ แนวโน้มของข้อมูล และประเด็นที่ควรนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในลำดับถัดไป ในบริบทของการศึกษานี้ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินได้มุ่งเพียงการรายงานตัวเลขหรือสรุปยอดรับเงินในแต่ละช่วงเวลาเท่านั้น หากแต่มีเป้าหมายเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบของการรับเงิน โครงสร้างของประเภทรายรับ ความแตกต่างของช่องทางการรับเงิน และการเปลี่ยนแปลงของปริมาณธุรกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา อันเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับการวางแผนและตัดสินใจเชิงบริหารขององค์กร เมื่อพิจารณาในเชิงแนวคิด การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งกัลยา วานิชย์บัญชา (2553) อธิบายว่าเป็นกระบวนการใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขมาสรุป อธิบาย และแปลความหมายอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเชิงเหตุผลและสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม แนวคิดนี้มีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับการศึกษาข้อมูลการรับเงินขององค์กร เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลธุรกรรมจำนวนมากที่เกิดขึ้นจริงจากระบบสารสนเทศทางการเงินของหน่วยงาน และมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถนำมาจัดหมวดหมู่ เปรียบเทียบ และแสดงแนวโน้มได้อย่างชัดเจน การวิเคราะห์ลักษณะนี้จึงช่วยเปลี่ยนข้อมูลดิบจากรายการรับเงินจำนวนมากให้กลายเป็นสารสนเทศที่มีความหมายในเชิงบริหาร

ในเชิงกระบวนการ การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพจำเป็นต้องเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างชัดเจน ว่าต้องการทำความเข้าใจประเด็นใดในระบบการเงินของหน่วยงาน แล้วจึงเลือกตัวแปรหรือมิติของข้อมูลที่เหมาะสมกับคำถามนั้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับข้อเสนอของเสถียร คามาศักดิ์ (2554) ที่มองว่างานวิเคราะห์ที่ดีต้องเริ่มจากประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่หน่วยงานต้องการคำตอบอย่างแท้จริง จากนั้นจึงใช้ข้อมูลจริงจากงานประจำมาวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ขณะที่เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์ (2554) เน้นว่างานวิเคราะห์สำหรับการพัฒนางานควรมีลักษณะเชื่อมโยงกับภารกิจหลักของหน่วยงาน และสามารถสังเคราะห์ข้อค้นพบเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในการศึกษานี้จึงมุ่งตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจริงขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นรายรับประเภทใดมีจำนวนรายการมาก ช่วงเวลาใดมีภาระงานสูง หรือช่องทางการรับเงินใดมีบทบาทเพิ่มขึ้นหรือลดลง

ในเชิงเทคนิค การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ แต่สำหรับการศึกษา นี้ได้เลือกใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นแนวทางหลัก เนื่องจากมีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่เป็น ข้อมูลธุรกรรมจำนวนมากและต้องการการอธิบายภาพรวมอย่างเป็นระบบ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาช่วยให้ สามารถแสดงความถี่ ร้อยละ การเปรียบเทียบจำนวนรายการ และแนวโน้มของข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาได้อย่าง ชัดเจน ทั้งยังช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถอ่านและตีความผลการวิเคราะห์ที่ได้ง่ายกว่าการใช้เทคนิคที่ ซับซ้อนเกินความจำเป็นในระยะต้นของการศึกษา (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553) กล่าวอีกนัยหนึ่ง การวิเคราะห์ เชิงพรรณนาเป็นกลไกพื้นฐานที่ช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของข้อมูลก่อนจะนำไปสู่การสังเคราะห์ข้อค้นพบเชิง บริหารในลำดับต่อไป นอกจากการสรุปข้อมูลในเชิงตัวเลขแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินยังมีบทบาท สำคัญในการประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางการเงินขององค์กร งานวิจัยของเจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุตรา ยัมสุข (2568) ชี้ให้เห็นว่า การใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างเป็นระบบสามารถช่วยประเมินผลการ ดำเนินงาน และนำไปสู่การพัฒนาแบบการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น แนวคิดดังกล่าวมีความสำคัญต่อการศึกษา นี้ เพราะแม้ข้อมูลการรับเงินจะดูเหมือนเป็นข้อมูลเชิงปฏิบัติการ รายวัน แต่หากนำมาวิเคราะห์อย่างเหมาะสม ก็สามารถสะท้อนประสิทธิภาพของระบบรับเงิน การจัดการ ภาระงาน และความพร้อมของหน่วยงานในการรองรับธุรกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างชัดเจน

อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินคือคุณภาพของข้อมูล รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่า ความรอบรู้งานการคลังมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของกองคลังใน สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพไม่ได้ขึ้นอยู่กับเครื่องมือ วิเคราะห์เท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในเรื่องกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนงาน และ ความหมายของข้อมูลแต่ละประเภทด้วย หากผู้วิเคราะห์ไม่เข้าใจที่มาของข้อมูลหรือเงื่อนไขของกระบวนการ รับเงินอย่างเพียงพอ ก็อาจตีความข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ง่าย ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจึงเป็นทั้ง กระบวนการทางเทคนิคและกระบวนการใช้ความรู้วิชาชีพระ่วมกัน ในอีกด้านหนึ่ง ข้อมูลทางการเงินมิได้มี คุณค่าเฉพาะเมื่อใช้ในการสรุปผลย้อนหลัง แต่ยังมีบทบาทต่อการบริหารคุณภาพการให้บริการด้วย มณีรัตน์ ชำยพิลาป และปริยาภัทร กันกา (2563) ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีเกี่ยวข้อง กับความถูกต้อง ความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการ องค์ประกอบเหล่านี้ล้วน สามารถสะท้อนผ่านข้อมูลทางการเงินได้ในทางอ้อม เช่น หากพบว่าบางช่วงเวลามีปริมาณธุรกรรมหนาแน่นสูง มาก ก็อาจสะท้อนภาระงานที่เสี่ยงต่อความล่าช้าของการให้บริการ หรือหากช่องทางบางประเภทมีการใช้งาน เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ก็อาจสะท้อนความต้องการของผู้รับบริการที่เปลี่ยนไป การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจึง สามารถช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นทั้งมิติของการจัดเก็บรายได้และมิติของคุณภาพบริการในเวลาเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินยังต้องดำเนินการภายใต้กรอบระเบียบและข้อบังคับของหน่วยงานด้วย ในกรณีของมหาวิทยาลัยขอนแก่น การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงินต้องเป็นไปตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยการงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และ ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

ที่ดีจึงต้องคำนึงถึงทั้งความหมายเชิงตัวเลขของข้อมูลและความสอดคล้องของข้อมูลกับระเบียบปฏิบัติทางการเงินขององค์กร เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้สามารถนำไปใช้ได้จริงภายใต้กรอบการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

กล่าวโดยสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในการศึกษานี้มีลักษณะเป็นการใช้ข้อมูลเชิงปริมาณจากระบบงานจริงของกองคลัง มาจัดหมวดหมู่ เปรียบเทียบ และอธิบายแนวโน้มของการรับเงินในหลายมิติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเป็นระบบต่อรูปแบบการดำเนินงานและพฤติกรรมของข้อมูลทางการเงิน การวิเคราะห์ดังกล่าวไม่เพียงช่วยสรุปสถานการณ์ที่ผ่านมา แต่ยังช่วยสร้างสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับการวางแผน การปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการตัดสินใจเชิงบริหารของกองคลังในระยะยาว

2.3 ระบบสารสนเทศทางการเงิน

ระบบสารสนเทศทางการเงินเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานด้านการเงินขององค์กรในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นกลไกหลักในการรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล และนำเสนอข้อมูลทางการเงินให้สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และตรวจสอบย้อนกลับได้ ในบริบทของการบริหารจัดการสมัยใหม่ ระบบสารสนเทศทางการเงินไม่ได้ทำหน้าที่เพียงเป็นเครื่องมือด้านธุรการที่ช่วยบันทึกการรับและจ่ายเท่านั้น แต่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของข้อมูลที่เชื่อมโยงกระบวนการทางการเงินเข้ากับการบริหารจัดการองค์กรโดยรวม ทั้งในด้านการควบคุมภายใน การติดตามผลการดำเนินงาน และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เมื่อพิจารณาในเชิงแนวคิด ระบบสารสนเทศทางการเงินสามารถเข้าใจได้ว่าเป็นระบบที่ทำให้ข้อมูลธุรกรรมซึ่งเกิดขึ้นในกระบวนการปฏิบัติงานประจำ ถูกแปลงให้เป็นข้อมูลที่มีโครงสร้าง มีความหมาย และพร้อมใช้งานต่อในระดับบริหาร วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) พบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการเงินที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กร กล่าวคือ หากองค์กรมีระบบที่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา การบริหารงานการเงินจะมีแนวโน้มประสบความสำเร็จสูงขึ้น ทั้งในด้านความถูกต้องของข้อมูล ความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และคุณภาพของการตัดสินใจ ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญต่อการศึกษาครั้งนี้อย่างยิ่ง เพราะข้อมูลการรับเงินของกองคลังที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด ต่างอาศัยระบบสารสนเทศทางการเงินเป็นแหล่งกำเนิดและเป็นแหล่งจัดเก็บข้อมูลหลัก

ชลธิชา จันทกุล (2562) อธิบายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนบทบาทของงานบัญชีและงานการเงินจากการพึ่งพาเอกสารและการดำเนินงานด้วยมือ ไปสู่การทำงานในระบบดิจิทัลที่มีความรวดเร็วและสามารถประมวลผลข้อมูลได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้บุคลากรด้านการเงินและบัญชีต้องปรับบทบาทจากผู้บันทึกข้อมูลไปสู่ผู้ใช้และตีความข้อมูลในระบบสารสนเทศมากขึ้นด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ระบบสารสนเทศทางการเงินมิได้เปลี่ยนเพียงเครื่องมือทำงาน แต่เปลี่ยนทั้งวิถีคิด วิถีบริหารงาน และความคาดหวังต่อคุณภาพของข้อมูลในองค์กร ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับการเปลี่ยนผ่านของกองคลังที่มีการใช้งานทั้งระบบ KKUFMIS และระบบ ERP ในช่วงเวลาที่ศึกษา ในมิติของการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศทางการเงินที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนการทำงาน เพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล และทำให้กระบวนการรับเงินหรือการประมวลผลข้อมูลทางการเงินมีความรวดเร็วมากขึ้น แนวคิดนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของปรียาภรณ์

วิวัฒนาการ (2560) ที่พบว่า การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการทางการเงินของส่วนราชการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทั้งในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง และการลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ระบบสารสนเทศทางการเงินที่ดีมีได้มีคุณค่าเพียงในด้านเทคนิค แต่มีผลต่อคุณภาพการทำงานและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานโดยตรง

ในอีกด้านหนึ่ง ระบบสารสนเทศทางการเงินที่มีคุณภาพยังต้องมีความสอดคล้องกับโครงสร้างการควบคุมภายในขององค์กรด้วย เพราะข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลที่มีความอ่อนไหวและเกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือของหน่วยงานโดยตรง สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) ได้เสนอกรอบแนวคิด COSO ซึ่งเห็นว่า สารสนเทศและการสื่อสารเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ องค์กรต้องสามารถจัดให้มีข้อมูลที่เหมาะสม ถูกต้อง และส่งต่อถึงผู้เกี่ยวข้องได้ทันเวลา เพื่อสนับสนุนการควบคุมและการตัดสินใจ ขณะที่ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และรชตะ ทิพวรรณ (2565) พบว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในมีผลต่อประสิทธิภาพทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน ซึ่งยืนยันว่าระบบสารสนเทศทางการเงินที่ดีต้องไม่เพียง “ใช้งานได้” แต่ต้อง “ควบคุมได้” และ “ตรวจสอบได้” ด้วย ประเด็นเรื่องการควบคุมภายในยังเชื่อมโยงกับผลการศึกษานโยบาย พลอำมาตย์ และสุพรรณิ เอี่ยมรัตนพร (2563) ที่ชี้ว่า ระบบการควบคุมภายในที่ดีส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการการเงินและบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งหมายความว่า หากระบบสารสนเทศทางการเงินได้รับการออกแบบให้มีจุดควบคุมที่ชัดเจน มีการกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลที่เหมาะสม และมีความสามารถในการตรวจสอบย้อนหลังได้ ย่อมช่วยลดความผิดพลาดและเพิ่มคุณภาพของงานทางการเงินของหน่วยงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในบริบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบบสารสนเทศทางการเงินยังต้องทำหน้าที่ภายใต้กรอบข้อบังคับและประกาศที่กำหนดไว้ชัดเจน ได้แก่ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การงบประมาณการเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลังมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) ข้อกำหนดเหล่านี้สะท้อนว่า ระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัยไม่สามารถแยกขาดจากกรอบระเบียบทางการเงินได้ แต่ต้องได้รับการออกแบบและใช้งานให้สอดคล้องกับหลักการด้านความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้อย่างเคร่งครัด ระบบจึงไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือเทคโนโลยี แต่เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการกำกับดูแลทางการเงินของมหาวิทยาลัยด้วย

นอกจากนี้ ระบบสารสนเทศทางการเงินยังมีบทบาทต่อมิติของการให้บริการด้วย แม้งานการเงินจะถูกมองว่าเป็นงานสนับสนุนหรือเป็นงานหลังบ้านในหลายองค์กร แต่ในทางปฏิบัติ ผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกต่างคาดหวังให้หน่วยงานการเงินสามารถให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ มณีรัตน์ ข่ายพิลาป และปรียาภัทร กันกา (2563) สะท้อนว่าคุณภาพการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชีมีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกของผู้รับบริการต่อหน่วยงานอย่างมาก เพราะฉะนั้น หากระบบสารสนเทศทางการเงินช่วยให้การออกไปเสร็จ การตรวจสอบข้อมูล หรือการสรุปรายการดำเนินไปได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ก็ย่อมมีส่วนในการยกระดับคุณภาพบริการของกองคลังโดยตรง ระบบสารสนเทศทางการเงินยังเกี่ยวข้องกับศักยภาพของบุคลากรผู้ใช้งานโดยตรง รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่า ความรอบรู้งานการคลังมี

ผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานของกองคลังในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งหมายความว่า ระบบที่ดีจะให้ผลลัพธ์ที่มีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้ใช้งานมีความเข้าใจเพียงพอในด้านกฎหมาย ระเบียบ ขั้นตอนปฏิบัติ และการใช้ระบบสารสนเทศอย่างเหมาะสม ข้อค้นพบนี้ช่วยย้ำว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศทางการเงินไม่ควรพิจารณาเฉพาะมิติของโปรแกรมหรือโครงสร้างข้อมูลเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาร่วมกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานด้วย

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ ระบบสารสนเทศทางการเงินมีสถานะเป็นทั้งแหล่งข้อมูลหลักและบริบทสำคัญของการวิเคราะห์ กล่าวคือ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในรูปของข้อมูลรายรับที่ถูกบันทึกไว้ในระบบของมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถนำมาจำแนกตามประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และช่วงเวลาได้อย่างเป็นระบบ การที่ข้อมูลอยู่ในระบบสารสนเทศทำให้สามารถนำไปวิเคราะห์เชิงพรรณนาและแสดงแนวโน้มของข้อมูลในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้ข้อมูลจากเอกสารกระดาษหรือข้อมูลที่ไม่ได้จัดระบบนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้การศึกษานี้สามารถเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินกับการใช้ระบบสารสนเทศทางการเงินได้อย่างแนบแน่น

กล่าวโดยสรุป ระบบสารสนเทศทางการเงินเป็นมากกว่าเครื่องมือสำหรับบันทึกข้อมูล แต่เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้การบริหารงานการเงินขององค์กรสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ และตอบสนองต่อการใช้ข้อมูลในเชิงบริหารได้ ระบบที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ข้อมูลทางการเงินมีคุณภาพ พร้อมใช้ในการวิเคราะห์ สนับสนุนการควบคุมภายใน และยกระดับคุณภาพการให้บริการของหน่วยงาน ในกรณีของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบบสารสนเทศทางการเงินจึงเป็นทั้งฐานข้อมูลสำคัญของการศึกษา และเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการเงินสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงขององค์กรและความคาดหวังของผู้รับบริการในยุคดิจิทัล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาเป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาข้อมูลที่มีการเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามลำดับเวลา เช่น รายวัน รายเดือน หรือรายปี โดยมุ่งทำความเข้าใจทั้งรูปแบบ แนวโน้ม และความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมของข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงกระบวนการทำงาน และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างเหมาะสม ในบริบทของการศึกษานี้ การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำความเข้าใจข้อมูลการรับเงินของกองคลัง เนื่องจากธุรกรรมทางการเงินมิได้เกิดขึ้นแบบคงที่ หากแต่มีความผันแปรตามรอบระยะเวลา ปริมาณภาระงาน และพฤติกรรมของผู้รับบริการในแต่ละช่วง หากพิจารณาในเชิงระเบียบวิธี การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาเป็นการนำข้อมูลที่เรียงลำดับตามเวลา มาพิจารณาเพื่อดูความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลงของข้อมูล โดยมุ่งตอบคำถามสำคัญว่า ข้อมูลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ลดลง หรือทรงตัวในลักษณะใด และมีช่วงเวลาใดที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ แนวคิดนี้สอดคล้องกับหลักการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่กัลยา วานิชย์บัญชา (2553) อธิบายว่า การจัดข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถเปรียบเทียบได้ตามช่วงเวลา จะช่วยให้การสรุปผลและการตีความข้อมูลมีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งยังช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถมองเห็นรูปแบบที่ซ่อนอยู่ในข้อมูลซึ่งไม่อาจสังเกตได้จากการดูตัวเลขแบบแยกส่วน

ในงานด้านการเงิน การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลทางการเงิน โดยธรรมชาติมักสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานในแต่ละช่วงเวลาอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของจำนวนรายการรับเงิน โครงสร้างของประเภทรายรับ หรือการใช้ช่องทางการรับเงินที่แตกต่าง กันในแต่ละเดือนและแต่ละปี การพิจารณาข้อมูลในลักษณะต่อเนื่องเช่นนี้ช่วยให้หน่วยงานไม่เพียงเห็น “จำนวน” ของธุรกรรม แต่ยังเห็น “จังหวะ” และ “รูปแบบ” ของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความสำคัญอย่างมาก ต่อการวางแผนกำลังคน การบริหารเวลา และการจัดสรรทรัพยากรในงานรับเงิน เมื่อเชื่อมโยงกับงานศึกษาที่ เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลตามช่วงเวลาเป็นพื้นฐานของการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานทาง การเงินอย่างมีนัยสำคัญ เจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุตรา ยิ้มสุข (2568) ชี้ให้เห็นว่า การประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการเงินและการคลังให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่สามารถสะท้อนผลการ ดำเนินงานในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เพราะการเปรียบเทียบข้อมูลในช่วงเวลาที่แตกต่างกันจะช่วยให้ มองเห็นแนวโน้ม จุดอ่อน และโอกาสในการปรับปรุงได้ชัดเจนขึ้น แนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้กับการศึกษา ข้อมูลการรับเงินของกองคลังได้โดยตรง เพราะการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ ระหว่างเดือน หรือ ระหว่างวันในสัปดาห์ ย่อมช่วยให้เห็นรูปแบบของภาระงานและพฤติกรรมกรรับชำระเงินอย่างเป็นรูปธรรม

อีกประเด็นหนึ่งที่ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลามีความสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพของข้อมูลกับความสามารถในการติดตามผลการดำเนินงาน รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่า ความรอบรู้งานการคลังและความเข้าใจในระบบข้อมูลของบุคลากรมีผลต่อประสิทธิภาพการ ทำงานของกองคลังในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสะท้อนว่า การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาให้ได้ผลดี มีได้ขึ้นอยู่กับ การมีข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ปฏิบัติงานในการคัดเลือก จัดระบบ และตีความ ข้อมูลให้สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ข้อมูลที่เรียงตามเวลาอาจเป็นเพียงตัวเลข ต่อเนื่อง หากขาดการอ่านอย่างมีความหมายทางการบริหาร ก็จะไม่สามารถสร้างคุณค่าต่อการพัฒนางานได้ อย่างแท้จริง

ในบริบทของระบบสารสนเทศทางการเงิน การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาจะมีประสิทธิภาพได้ ต่อเมื่อข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถดึงมาใช้งานได้อย่างเป็นระบบ วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชู เกียรติ (2564) ชี้ว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการ บริหารงานการเงินโดยตรง ซึ่งหมายความว่า หากระบบสามารถจัดเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระเบียบ และผู้ใช้งาน สามารถเข้าถึงข้อมูลย้อนหลังได้สะดวก การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาย่อมมีความแม่นยำและสามารถ สะท้อนแนวโน้มได้ดีกว่าระบบที่ข้อมูลกระจัดกระจายหรือไม่สม่ำเสมอ ในกรณีของการศึกษานี้ ข้อมูลการรับ เงินที่อยู่ในระบบของกองคลังจึงมีคุณค่าอย่างมาก เพราะทำให้สามารถนำมาจัดเรียงตามช่วงเวลาและ เปรียบเทียบแนวโน้มได้ในหลายระดับ ทั้งระดับปี เดือน และวัน นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลา ไม่ได้มีประโยชน์เฉพาะต่อการมองย้อนหลัง แต่ยังเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในและการกำกับดูแลความ ผิดปกติของข้อมูลด้วย สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) อธิบายผ่านกรอบ COSO ว่า สารสนเทศที่มีคุณภาพต้องช่วยให้หน่วยงานสามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและระบุความเสี่ยงได้ อย่างทันท่วงที ขณะที่ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และรชตะ ทิพวรรณ (2565) ชี้ว่า ปัจจัยด้านการควบคุมภายในมีผลต่อ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้น เมื่อ

ข้อมูลถูกนำมาวิเคราะห์ตามช่วงเวลา หากพบการเพิ่มขึ้นหรือลดลงผิดปกติในบางช่วง ก็อาจเป็นสัญญาณสำคัญที่ช่วยให้หน่วยงานตรวจสอบสาเหตุ ทบทวนกระบวนการทำงาน หรือดำเนินมาตรการควบคุมเพิ่มเติมได้อย่างเหมาะสม

ในแง่ของการให้บริการ การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลายังช่วยทำให้หน่วยงานเข้าใจภาระงานในแต่ละช่วงได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งมีผลโดยตรงต่อคุณภาพของบริการ มณีรัตน์ ข่ายพิลาป และปริยาภัทร กันกา (2563) ให้ความสำคัญกับความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการในงานด้านการเงินและบัญชี หากองค์กรสามารถทราบได้ว่าช่วงเวลาใดมีธุรกรรมหนาแน่นสูง ช่วงเวลาใดมีภาระงานลดลง หรือช่วงเวลาใดมีช่องทางการรับเงินบางประเภทเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด ข้อมูลเหล่านี้ย่อมช่วยให้หน่วยงานสามารถจัดเตรียมกำลังคน ปรับตารางการปฏิบัติงาน หรือพัฒนาช่องทางบริการได้ตรงจุดมากขึ้น อันจะนำไปสู่การลดความล่าช้า และเพิ่มความพึงพอใจของผู้รับบริการโดยตรง ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลาในการศึกษาครั้งนี้จึงมิใช่เพียงการเปรียบเทียบตัวเลขระหว่างปีหรือระหว่างเดือนเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการสำคัญในการทำความเข้าใจพลวัตของข้อมูลการรับเงินในเชิงระบบ โดยช่วยให้มองเห็นทั้งแนวโน้มของรายรับ การเปลี่ยนแปลงของภาระงาน และความต่อเนื่องของพฤติกรรมกรรับชำระเงินในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการวางแผนทางการเงิน การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาว

2.5 การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเป็นขั้นตอนสำคัญที่เชื่อมโยงจากกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลไปสู่การนำผลไปใช้ประโยชน์จริงในการบริหารจัดการองค์กร กล่าวคือ ข้อมูลจะมีคุณค่าอย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อสามารถเปลี่ยนจากการเป็นเพียงข้อเท็จจริงเชิงบันทึก ไปสู่การเป็นสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นทางเลือก เข้าใจสถานการณ์ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานได้อย่างมีเหตุผล ในบริบทของการบริหารจัดการด้านการเงิน การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจจึงมีบทบาทอย่างยิ่ง เพราะข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลที่สะท้อนทั้งสถานะขององค์กร ผลการดำเนินงาน และรูปแบบการใช้ทรัพยากร ซึ่งล้วนมีผลต่อการวางแผนและการควบคุมการดำเนินงานในทุกระดับ ในเชิงหลักการ การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา เพราะหากข้อมูลไม่สมบูรณ์หรือไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง การตัดสินใจก็มีแนวโน้มที่จะคลาดเคลื่อน กัลยา วานิชย์บัญชา (2553) อธิบายว่า การวิเคราะห์เชิงปริมาณมีคุณค่าอย่างมากต่อการตัดสินใจ เพราะช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลเชิงตัวเลขเป็นฐานในการพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์มากขึ้น แทนที่จะอาศัยเพียงประสบการณ์หรือดุลยพินิจส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แนวคิดนี้มีความสำคัญต่อการศึกษานี้อย่างยิ่ง เพราะข้อมูลการรับเงินขององค์กรที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วสามารถทำให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของภาระงาน โครงสร้างรายรับ และแนวโน้มของช่องทางการรับเงินได้อย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุตรา ยิ้มสุข (2568) ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเป็นฐานในการประเมินผลการดำเนินงาน และในการกำหนดแนวทางปรับปรุงระบบงานให้เหมาะสมกับบริบทของ

หน่วยงาน ข้อค้นพบนี้สะท้อนอย่างชัดเจนว่า การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมิใช่กิจกรรมปลายทางที่เกิดขึ้น หลังจากรายงานผลแล้วเท่านั้น แต่เป็นแกนสำคัญของการบริหารจัดการองค์กรในภาพรวม เพราะข้อมูลที่ดียังช่วยให้หน่วยงานสามารถประเมินตนเอง รู้จุดที่ควรปรับปรุง และดำเนินการเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำมากขึ้น ในบริบทขององค์กร การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมีอย่างน้อย 3 ระดับสำคัญ ระดับแรก คือ การตัดสินใจเชิงปฏิบัติการ เช่น การจัดสรรกำลังคนในช่วงที่มีภาระงานสูง การปรับวิธีการรับเงิน หรือการเตรียมความพร้อมของระบบในช่วงที่คาดว่าจะมีจำนวนรายการเพิ่มขึ้น ระดับที่สอง คือ การตัดสินใจเชิงบริหาร เช่น การพิจารณาว่าช่องทางการรับเงินใดควรได้รับการพัฒนาต่อ หรือควรมีการทบทวนขั้นตอนใดเพื่อลดความซ้ำซ้อนของงาน และระดับที่สาม คือ การตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางของระบบการเงินของมหาวิทยาลัยในระยะยาว เช่น การพัฒนาระบบสารสนเทศ การกำหนดมาตรการควบคุมภายใน หรือการจัดสรรทรัพยากรเพื่อยกระดับคุณภาพบริการขององค์กร การตัดสินใจในแต่ละระดับดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของข้อมูลและคุณภาพของระบบสารสนเทศที่รองรับการใช้ข้อมูล วารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) ยืนยันว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กร นั่นหมายความว่า หากระบบสามารถทำให้ผู้บริหารเข้าถึงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา การตัดสินใจก็จะมีคุณภาพสูงขึ้น ขณะเดียวกัน หากข้อมูลล่าช้า กระจัดกระจาย หรือขาดความเชื่อมโยง การตัดสินใจก็อาจเกิดขึ้นบนฐานข้อมูลที่ไม่เพียงพอ ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานลดลงได้

ในอีกด้านหนึ่ง การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจยังมีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการควบคุมภายใน เพราะข้อมูลที่จะถูกนำไปใช้ในเชิงบริหารต้องเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับกรอบระเบียบขององค์กร สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) เน้นในกรอบ COSO ว่า สารสนเทศที่ดีต้องสนับสนุนทั้งการควบคุมและการตัดสินใจในเวลาเดียวกัน ขณะที่ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และระชตะ ทิพวรรณ (2565) พบว่า ระบบควบคุมภายในมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อประสิทธิภาพทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษา เพราะฉะนั้น การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในองค์กรจึงไม่ใช่เพียงการเลือกใช้ข้อมูลที่ดี “สะดวก” หรือ “เข้าถึงง่าย” เท่านั้น แต่ต้องพิจารณาว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตามระบบ มีจุดตรวจสอบรองรับ และสามารถอธิบายที่มาที่ไปของข้อมูลได้อย่างชัดเจนด้วย นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับมิติของคุณภาพการให้บริการ มณีรัตน์ ช่างพิลาป และปรียาภัทร กันกา (2563) ให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ และการตอบสนองต่อผู้รับบริการในงานด้านการเงินและบัญชี ข้อมูลที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วสามารถช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ว่า ควรเพิ่มทรัพยากรในจุดใด ปรับปรุงขั้นตอนใด หรือพัฒนาช่องทางบริการใดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับบริการมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจมิได้เป็นเพียงเรื่องของการบริหารภายใน แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับประสบการณ์ของผู้ใช้บริการและภาพลักษณ์ของหน่วยงานด้วย อีกปัจจัยหนึ่งที่ไม่อาจมองข้าม คือ บทบาทของบุคลากรในการใช้ข้อมูล รัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) พบว่าความรอบรู้งานการคลังมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรในสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน สิ่งนี้สะท้อนว่า แม้จะมีข้อมูลและระบบสารสนเทศที่ดีเพียงใด หากผู้เกี่ยวข้องขาดความเข้าใจในความหมายของข้อมูลหรือไม่สามารถ

ใช้ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์เป็นข้อเสนอทางการบริหารได้ การตัดสินใจก็อาจไม่เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจจึงเป็นทั้งเรื่องของระบบข้อมูลและเรื่องของศักยภาพของบุคลากรผู้ใช้ข้อมูลไปพร้อมกัน ในกรณีของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจยังต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) ซึ่งหมายความว่า แม้ผู้บริหารจะใช้ข้อมูลในการกำหนดแนวทางหรือปรับระบบงาน แต่การตัดสินใจทั้งหมดต้องสอดคล้องกับกรอบระเบียบและหลักธรรมาภิบาลทางการเงินของมหาวิทยาลัยด้วย ประเด็นนี้มีความสำคัญเพราะทำให้การใช้ข้อมูลไม่หลุดออกจากบริบทของการบริหารงานภาครัฐ และช่วยให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิเคราะห์สามารถนำไปใช้จริงได้โดยไม่ขัดต่อหลักเกณฑ์ที่กำหนด

กล่าวโดยสรุป การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินมีคุณค่าทางการบริหารอย่างแท้จริง เพราะช่วยให้ข้อมูลที่ผ่านการจัดหมวดหมู่และตีความแล้ว กลายเป็นสารสนเทศที่สนับสนุนการวางแผน การควบคุม และการพัฒนาระบบงานของกองคลังได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพและผ่านการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมของสถานการณ์ เข้าใจแนวโน้มของภาระงานและพฤติกรรมกรรับเงิน และสามารถกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการได้อย่างแม่นยำ รอบคอบ และสอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยในระยะยาว

2.6 งานวิเคราะห์/วิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนงานวิเคราะห์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นการคัดเลือกผลงานที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประเด็นสำคัญของการศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการด้านการเงินของหน่วยงานภาครัฐและสถาบันอุดมศึกษา การใช้ระบบสารสนเทศทางการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การควบคุมภายในทางการเงินและบัญชี ตลอดจนการใช้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหาร ทั้งนี้ ผู้วิเคราะห์ก็ได้ทบทวนงานวิจัยในลักษณะกระจัดกระจายหรือกว้างเกินความจำเป็น แต่คัดเลือกเฉพาะงานที่ช่วยอธิบาย “ฐานคิด” และ “บริบทเชิงปฏิบัติ” ของการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังได้อย่างชัดเจน เพื่อให้การสังเคราะห์องค์ความรู้มีความลุ่มลึกและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง ในภาพรวม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 4 มิติสำคัญ คือ มิติที่หนึ่ง งานที่เน้นประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินและการคลัง มิติที่สอง งานที่ศึกษาผลของระบบสารสนเทศทางการเงินและระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่อการปฏิบัติงาน มิติที่สาม งานที่อธิบายบทบาทของการควบคุมภายในและคุณภาพข้อมูลทางการเงิน และมิติที่สี่ งานที่เชื่อมโยงข้อมูลกับคุณภาพการให้บริการและการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งทั้ง 4 มิตินี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลัง เพราะข้อมูลการรับเงินมิได้มีความหมายเพียงในเชิงธุรกรรมรายวันเท่านั้น แต่สะท้อนถึงโครงสร้างรายรับ ภาระงาน ความพร้อมของระบบ และประสิทธิภาพการจัดการโดยรวมของหน่วยงาน

กลุ่มแรก คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินและการคลัง งานของเจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และอนุดรา ยัมสุข (2568) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยทั้งสองได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลในการประเมินผลการดำเนินงาน และใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นฐานในการปรับปรุงระบบงานอย่างเป็นรูปธรรม ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนหลักคิดสำคัญว่า ประสิทธิภาพทางการเงินไม่ได้เกิดขึ้นจากการควบคุมระเบียบเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเกิดจากความสามารถของหน่วยงานในการแปลงข้อมูลให้เป็นสารสนเทศที่ใช้ประเมินสภาพจริงของการดำเนินงานได้อย่างแม่นยำ เมื่อเชื่อมโยงกับการศึกษานี้ จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังมิใช่เพียงการสรุปยอดรับเงินในช่วงเวลาต่าง ๆ แต่เป็นกระบวนการค้นหารูปแบบของข้อมูลที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพของการรับเงิน การใช้ช่องทางชำระเงิน และภาระงานในแต่ละช่วงเวลา อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบงานทางการเงินของมหาวิทยาลัยต่อไป

กลุ่มที่สอง คือ งานที่เกี่ยวข้องกับระบบสารสนเทศทางการเงินและการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในงานการเงิน งานของชลธิชา จันทกุล (2562) อธิบายอย่างชัดเจนว่า เทคโนโลยีสารสนเทศได้เปลี่ยนลักษณะการทำงานของนักบัญชีในยุคดิจิทัลจากการทำงานเชิงเอกสารและการบันทึกข้อมูล ไปสู่การทำงานที่ต้องอาศัยการประมวลผล วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลมากขึ้น ประเด็นนี้มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาของกองคลัง เพราะข้อมูลการรับเงินที่สะสมอยู่ในระบบมิได้ควรถูกมองว่าเป็นเพียงหลักฐานการรับชำระเงินเท่านั้น แต่ควรถูกมองเป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจได้ด้วย นอกจากนี้ งานของปรียาภรณ์ วัฒนปัญญาภรณ์ (2560) ยังสนับสนุนในอีกมุมหนึ่งว่า การใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการทางการเงินของหน่วยงานภาครัฐช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ทั้งในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง และการลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน ข้อค้นพบดังกล่าวมีความสัมพันธ์โดยตรงกับบริบทของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีการใช้ระบบสารสนเทศทางการเงินเป็นฐานในการบันทึกข้อมูลรายรับ การศึกษานี้จึงได้รับอิทธิพลทางแนวคิดจากงานวิจัยทั้งสองขึ้นอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้วิเคราะห์มิได้สนใจเฉพาะ “ข้อมูลที่อยู่ในระบบ” แต่สนใจว่า “ระบบทำให้ข้อมูลนั้นถูกนำมาใช้ได้มากเพียงใด” และ “การมีระบบที่ดีช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่”

เมื่อพิจารณาในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างระบบสารสนเทศกับผลสัมฤทธิ์ของการบริหารงานการเงิน งานของวารุณี แซ่แต้ และศรัณย์ ชูเกียรติ (2564) นับเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงมากที่สุดงานหนึ่ง เพราะผู้วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางบัญชีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติในเวลาเดียวกัน ในเชิงทฤษฎี มั่นยืนยันว่าระบบสารสนเทศไม่ใช่เพียงเครื่องมือสนับสนุน แต่เป็นกลไกสำคัญของความสำเร็จด้านการเงิน ในเชิงปฏิบัติ มั่นชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังจะมีคุณค่าได้ต่อเมื่อข้อมูลในระบบมีความถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และสามารถดึงมาใช้งานได้อย่างเป็นระบบ ผลงานนี้จึงช่วยเสริมกรอบแนวคิดของการศึกษานี้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับ ไม่อาจแยกขาดจากคุณภาพของระบบสารสนเทศทางการเงินที่รองรับข้อมูลนั้น

กลุ่มที่สาม คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในและคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาข้อมูลรายรับในองค์กรสาธารณะ งานของศศิณีภา กาลดิษฐ์ และ รชตะ ทิพวรรณ (2565) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีความเชื่อมโยงกับโครงสร้างการกำกับดูแล ความชัดเจนของกระบวนการทำงาน และคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในระบบบัญชีและการเงิน ข้อค้นพบดังกล่าวช่วยให้เห็นว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินจะมีความน่าเชื่อถือได้ก็ต่อเมื่อข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์อยู่ภายใต้ระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ COSO ที่สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2561) ได้อธิบายไว้ว่า สารสนเทศและการสื่อสารที่มีคุณภาพเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของระบบควบคุมภายในที่ดี กล่าวอีกนัยหนึ่ง หากข้อมูลไม่ถูกต้องหรือไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ การวิเคราะห์ย่อมขาดฐานความน่าเชื่อถือ และไม่สามารถใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมั่นใจ

ในทำนองเดียวกัน งานของสายสมร พลอำมาตย์ และสุพรรณิ เอี่ยมรัตนพร (2563) ก็มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการศึกษานี้ เพราะผู้วิจัยชี้ว่า ระบบการควบคุมภายในที่ดีส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการการเงินและบัญชีในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ งานนี้ช่วยขยายความเข้าใจจากระดับ “ระบบ” ไปสู่ระดับ “ผู้ปฏิบัติงาน” กล่าวคือ แม้องค์กรจะมีระบบสารสนเทศและระเบียบที่ดี แต่หากขาดกลไกควบคุมภายในที่ชัดเจน หรือผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานภายใต้ระบบควบคุมดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง ประสิทธิภาพของข้อมูลและการวิเคราะห์ก็อาจลดลงได้ เมื่อเชื่อมโยงกับการศึกษาข้อมูลการรับเงินของกองคลัง ข้อค้นพบนี้จึงช่วยอธิบายว่าความน่าเชื่อถือของข้อมูลรายรับไม่ได้เกิดจากระบบเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการบูรณาการระหว่างระเบียบ ระบบข้อมูล และการปฏิบัติงานของบุคลากรด้วย

กลุ่มที่สี่ คือ งานวิจัยที่เชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินกับคุณภาพการให้บริการและศักยภาพของหน่วยงานงานของมณีรัตน์ ช่างพิลาป และปริยาภัทร กันกา (2563) มีความสำคัญต่อการศึกษาครั้งนี้ในแง่ที่ว่า ผู้วิจัยได้มองงานการเงินและบัญชีเป็นเพียงงานหลังบ้าน แต่ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของงานดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผู้ใช้บริการโดยตรง โดยเฉพาะในด้านความรวดเร็ว ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือของการให้บริการ ประเด็นนี้มีคุณค่าเชิงวิเคราะห์อย่างมากสำหรับการศึกษาข้อมูลรายรับ เพราะเมื่อผู้วิเคราะห์มองข้อมูลการรับเงินตามช่วงเวลา ช่องทางการชำระเงิน และปริมาณธุรกรรม ข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้บอกเพียงภาระงานของกองคลัง แต่ยังสะท้อนความหนาแน่นของการใช้บริการและความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบบริการด้วย จึงกล่าวได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้ช่วยเปิดมิติของการตีความข้อมูลรายรับจาก “ข้อมูลทางการเงิน” ไปสู่ “ข้อมูลที่สะท้อนคุณภาพบริการ” ได้อย่างชัดเจน

ขณะเดียวกัน งานของรัตนศิริ ยืนยง และสุขเกษม ลางกุลเสน (2560) ก็มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ในเชิงศักยภาพของบุคลากร โดยผู้วิจัยพบว่า ความรอบรู้งานการคลังมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของกองคลังในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้ช่วยชี้ให้เห็นว่า การมีข้อมูลที่ดีหรือระบบที่ดีเพียงอย่างเดียว ยังไม่เพียงพอ หากผู้ปฏิบัติงานขาดความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ ระบบสารสนเทศ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน ข้อมูลที่มีอยู่ก็อาจไม่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด งานวิจัยชิ้นนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานเชิงแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลรายรับให้มีคุณภาพ จำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง และบุคลากรที่สามารถอ่าน ตีความ และใช้ข้อมูลนั้นได้อย่างเหมาะสม

สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับกรอบระเบียบและบริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยขอนแก่น แม้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559 และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน จะมีชิ้นงานวิจัยในความหมายแคบ แต่เอกสารทั้งสองชิ้นมีความสำคัญเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติอย่างมากต่อการศึกษา เพราะทำหน้าที่เป็นกรอบกำกับความหมายของข้อมูลรายรับ ขอบเขตของการรับเงิน และความชอบด้วยระเบียบของการดำเนินงาน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2559; กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2568) กล่าวได้ว่า เอกสารเหล่านี้ทำให้การตีความผลการวิเคราะห์ที่ไม่หลุดออกจากบริบทของการบริหารการเงินในมหาวิทยาลัย และช่วยให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาอยู่บนฐานของความเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ

เมื่อสังเคราะห์งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะเห็นได้ว่างานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับ 3 ประเด็นหลักร่วมกัน ได้แก่ ประเด็นแรก ข้อมูลทางการเงินที่มีคุณภาพต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา ประเด็นที่สอง ระบบสารสนเทศและระบบควบคุมภายในเป็นกลไกสำคัญที่กำหนดคุณภาพของข้อมูล และประสิทธิภาพของการบริหารงานการเงิน และประเด็นที่สาม การใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพต้องเชื่อมโยงไปสู่การตัดสินใจและการพัฒนางานของหน่วยงานอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนยังพบช่องว่างสำคัญว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นการประเมินประสิทธิภาพของระบบการเงินในภาพรวม หรือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับผลการดำเนินงาน แต่ยังมีงานที่มุ่งวิเคราะห์ “ข้อมูลการรับเงิน” ในเชิงลึกตามมิติเวลา ประเภทรายรับ และช่องทางการรับเงินค่อนข้างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีการเปลี่ยนผ่านระบบสารสนเทศทางการเงิน

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงมีความแตกต่างและมีคุณค่าในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้วิเคราะห์มิได้เพียงทบทวนงานวิจัยที่กล่าวถึงประสิทธิภาพของการเงินหรือระบบสารสนเทศเท่านั้น แต่ได้นำแนวคิดจากงานเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลรายรับของกองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลจริงจากระบบสารสนเทศของหน่วยงาน มาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาและเชิงแนวโน้มตามช่วงเวลา เพื่อให้เห็นรูปแบบการรับชำระเงิน โครงสร้างของรายรับ และภาระงานในแต่ละช่วงเวลาอย่างชัดเจน ผลลัพธ์ที่ได้จึงไม่เพียงช่วยอธิบายสถานการณ์ของข้อมูล แต่ยังสามารถนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาระบบงานการจัดสรรทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป งานวิเคราะห์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการคัดเลือกมาทบทวนในการศึกษานี้ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างกรอบความคิดให้แก่ผู้วิเคราะห์ ทั้งในด้านการทำความเข้าใจความหมายและคุณค่าของข้อมูลทางการเงิน บทบาทของระบบสารสนเทศและการควบคุมภายใน ความสำคัญของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน และความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลกับการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการ ด้วยเหตุนี้ หัวข้อ 2.6 จึงมิได้เป็นเพียงการรวบรวมวรรณกรรมประกอบการศึกษา แต่เป็นการสังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์ข้อมูลการรับเงินของกองคลังในครั้งนี้มีฐานรองรับที่ชัดเจน ทั้งในเชิงทฤษฎี เชิงระเบียบ และเชิงประจักษ์ และสามารถนำไปสู่ข้อเสนอเชิงพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยได้อย่างแท้จริง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาลักษณะ รูปแบบ และแนวโน้มของข้อมูลรายรับที่เกิดขึ้นจริงในกระบวนการดำเนินงานของกองคลัง อันเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับลักษณะของงานวิเคราะห์ซึ่งมุ่งใช้ข้อมูลจากการปฏิบัติงานจริงของหน่วยงานมาสังเคราะห์ให้เกิดข้อค้นพบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงบริหารได้อย่างเป็นรูปธรรม (เสถียร คามีสักดิ์, 2554; เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์, 2554) ทั้งนี้ การกำหนดวิธีดำเนินการวิเคราะห์ที่ได้คำนึงถึงความถูกต้องของข้อมูล ความสอดคล้องของโครงสร้างข้อมูลจากต่างระบบ และความเหมาะสมของเทคนิคที่ใช้ในการสรุปผล เพื่อให้ผลการวิเคราะห์สะท้อนสถานการณ์จริงของการรับเงินของมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้อมูลรายรับที่ปรากฏในระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย ซึ่งอยู่ในรูปแบบของข้อมูลใบเสร็จรับเงิน และเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานจริงของกองคลังในช่วงเวลาที่กำหนด ข้อมูลดังกล่าวครอบคลุมรายการรับเงินที่ถูกบันทึกไว้ในระบบอย่างเป็นทางการ จึงมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่ออธิบายรูปแบบและแนวโน้มของการรับเงินในมิติต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลทั้งหมดที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษา โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการศึกษานี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด หรือการศึกษาแบบสำมะโน (Census) เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความครบถ้วน ลดข้อจำกัดจากความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม และสามารถสะท้อนสถานการณ์จริงของการดำเนินงานด้านรายรับของมหาวิทยาลัยได้อย่างชัดเจน การใช้ข้อมูลทั้งหมดยังมีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลธุรกรรมทางการเงิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วในระบบและสามารถนำมาใช้ได้โดยตรงภายในขอบเขตเวลาที่กำหนด

3.2 เครื่องมือที่ใช้

เนื่องจากข้อมูลใบเสร็จรับเงินที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อยู่ในต่างระบบโปรแกรม จึงจำเป็นต้องกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการเตรียม รวบรวม และประมวลผลข้อมูลอย่างเหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลจากแต่ละระบบสามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ระบบ KKUFMIS

ใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเตรียมข้อมูลรายรับตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 จนถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มหาวิทยาลัยยังใช้ระบบเดิมในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน

ระบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในฐานะฐานข้อมูลต้นทางสำหรับการดึงข้อมูลใบเสร็จรับเงินและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการรับเงินในช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านระบบ

3.2.2 ระบบ ERP

ใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับเตรียมข้อมูลรายรับตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2568 จนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มหาวิทยาลัยเริ่มใช้งานระบบบริหารทรัพยากรองค์การในการจัดเก็บและบริหารข้อมูลทางการเงิน การใช้ข้อมูลจากระบบนี้มีความสำคัญต่อการสะท้อนการดำเนินงานในช่วงเปลี่ยนผ่านของระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย และช่วยให้การศึกษาครั้งนี้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงปีงบประมาณที่กำหนด

3.2.3 โปรแกรมชุด Microsoft Office ในส่วน Microsoft Excel

ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการจัดเตรียม ตรวจสอบ รวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าวมีความยืดหยุ่นในการจัดการข้อมูลจากหลายแหล่ง สามารถใช้เครื่องมือสรุปผล คำนวณ และสร้างแผนภูมิได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลเชิงปริมาณในการศึกษาครั้งนี้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนดำเนินงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่มาจากหลายแหล่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความสอดคล้องของโครงสร้างข้อมูลเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลจากแต่ละระบบมักมีความแตกต่างกันทั้งในด้านชื่อคอลัมน์ รูปแบบข้อมูล การกำหนดประเภทข้อมูล และรูปแบบวันที่ หากไม่นำข้อมูลมาปรับให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันก่อน ย่อมส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของการประมวลผลและการตีความผลการวิเคราะห์ ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนดำเนินงานในการศึกษานี้จึงกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

3.3.1 ดึงข้อมูลรายรับจากระบบ KKUFMIS และระบบ ERP และจัดเก็บในรูปแบบแฟ้มข้อมูล Microsoft Excel

ในขั้นตอนแรก ผู้วิเคราะห์ดำเนินการดึงข้อมูลรายรับจากแต่ละระบบตามช่วงเวลาที่กำหนด โดยแยกตามแหล่งที่มาของข้อมูล จากนั้นจัดเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบแฟ้มข้อมูล Microsoft Excel เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลเบื้องต้น และเพื่อใช้เป็นฐานในการจัดเตรียมข้อมูลในขั้นตอนถัดไป

3.3.2 ปรับโครงสร้างข้อมูลจากแต่ละระบบให้มีรูปแบบและความหมายของข้อมูลที่สอดคล้องกัน

เนื่องจากข้อมูลจากระบบ KKUFMIS และระบบ ERP มีรูปแบบการจัดเก็บที่แตกต่างกัน ผู้วิเคราะห์จึงดำเนินการปรับโครงสร้างข้อมูลให้มีความสอดคล้องกัน ทั้งในด้านชื่อคอลัมน์ ประเภทข้อมูล และรูปแบบวันที่ ตัวอย่างเช่น การกำหนดชื่อคอลัมน์ให้ใช้มาตรฐานเดียวกัน การปรับรูปแบบข้อมูลวันที่ให้อยู่ในลักษณะที่สามารถเรียงลำดับและจัดกลุ่มได้อย่างถูกต้อง และการตรวจสอบว่าความหมายของตัวแปรในแต่ละระบบสามารถเทียบเคียงกันได้โดยไม่เกิดความคลาดเคลื่อนเชิงความหมาย

3.3.3 รวมข้อมูลจากทั้งสองระบบให้อยู่ในแฟ้มข้อมูลเดียว และจัดเรียงข้อมูลให้อยู่ในซีตเดียวกัน

ภายหลังการปรับโครงสร้างข้อมูลแล้ว ผู้วิเคราะห์ดำเนินการรวมข้อมูลจากทั้งสองระบบให้อยู่ในแฟ้มข้อมูลเดียวกัน และจัดเรียงข้อมูลให้อยู่ในซีตเดียวกัน เพื่อให้สามารถประมวลผลได้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา พร้อมกันนี้ได้ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในภาพรวม เช่น การตรวจสอบจำนวนระเบียบ การตรวจสอบความต่อเนื่องของช่วงเวลา และการปรับปรุงโครงสร้างข้อมูลเพิ่มเติมในกรณีที่เป็น เช่น การเพิ่มคอลัมน์สำหรับปีงบประมาณ เดือน วันในสัปดาห์ หรือกลุ่มตัวแปรที่จำเป็นต่อการจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

3.3.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิเคราะห์ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ โดยครอบคลุมการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลระหว่างตัวแปร เช่น วันที่รับเงินกับประเภทช่องทางการรับเงิน การตรวจสอบค่าที่ผิดปกติ การค้นหาระเบียบที่อาจซ้ำซ้อน และการตรวจสอบข้อมูลที่ขาดหาย ทั้งนี้ ใช้เครื่องมือในโปรแกรม Microsoft Excel เช่น การกรองข้อมูล (Data Filter) การเรียงลำดับข้อมูล และการใช้ฟังก์ชันที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลก่อนเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์

โดยสรุป ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดเตรียมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งเน้นให้ข้อมูลมีความครบถ้วน ถูกต้อง และอยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของงานวิเคราะห์ที่ดีที่ต้องอาศัยข้อมูลจริงจากหน่วยงานและผ่านกระบวนการจัดระบบอย่างรอบคอบก่อนการตีความผล (เสถียร คามศักดิ์, 2554; เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์, 2554)

3.4 สถิติที่ใช้

การศึกษานี้ใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากมีความเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่เป็นข้อมูลธุรกรรมการรับเงินจำนวนมาก และมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายภาพรวม รูปแบบ และแนวโน้มของข้อมูลในมิติต่าง ๆ โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย

ผลรวม ใช้ในการสรุปยอดรวมของข้อมูลรายรับ เพื่อแสดงขนาดหรือปริมาณรวมของรายการในช่วงเวลาที่ศึกษา ทั้งในระดับปี เดือน หรือกลุ่มข้อมูลที่จัดหมวดหมู่ไว้

ค่าเฉลี่ย ใช้ในการหาค่ากลางของข้อมูล เพื่อช่วยอธิบายระดับของข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบ เช่น ค่าเฉลี่ยของจำนวนรายการรับเงินในแต่ละช่วงเวลา หรือค่าเฉลี่ยของยอดรับเงินในกลุ่มข้อมูลที่สนใจ

ค่าร้อยละ ใช้ในการเปรียบเทียบสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละกลุ่ม เช่น สัดส่วนของประเภทรายรับ สัดส่วนของช่องทางการรับเงิน หรือสัดส่วนของปริมาณธุรกรรมในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้สามารถตีความความแตกต่างของข้อมูลได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

การเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนาดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะของการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่มุ่งอธิบายข้อมูลให้เห็นภาพรวมอย่างเป็นระบบ และเหมาะสมกับการนำเสนอผลในลักษณะที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถทำความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรม Microsoft Excel เป็นเครื่องมือหลักในการประมวลผลข้อมูล โดยประยุกต์ใช้เครื่องมือและเทคนิคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลเชิงปริมาณและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

3.5.1 การใช้ Pivot Table ใช้ในการสรุป จัดกลุ่ม และเปรียบเทียบข้อมูลตามตัวแปรที่สนใจ เช่น ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน ปีงบประมาณ เดือน และวันในสัปดาห์ เครื่องมือนี้ช่วยให้สามารถสรุปข้อมูลจำนวนมากให้เห็นภาพรวมและรายละเอียดในเวลาเดียวกัน อีกทั้งยังช่วยลดความซับซ้อนของการจัดตารางข้อมูลแบบทั่วไป

3.5.2 การใช้สูตรคำนวณ ใช้ฟังก์ชันต่าง ๆ ใน Microsoft Excel เพื่อช่วยในการคำนวณค่าทางสถิติ เช่น ผลรวม ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ รวมถึงการสร้างตัวแปรเพิ่มเติมที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์ เช่น การแยกเดือนจากวันที่ การจัดกลุ่มปีงบประมาณ หรือการคำนวณสัดส่วนของข้อมูลแต่ละกลุ่ม

3.5.3 การสร้างแผนภูมิ ใช้แผนภูมิประเภทต่าง ๆ เช่น กราฟแท่ง และกราฟเส้น เพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ช่วยให้สามารถมองเห็นแนวโน้ม ความแตกต่าง และรูปแบบการกระจายตัวของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามช่วงเวลา

3.5.4 การจัดรูปแบบข้อมูลเพื่อการนำเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ให้ความสำคัญกับการจัดรูปแบบตาราง แผนภูมิ และผลสรุปต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน อ่านง่าย และสามารถตีความได้อย่างถูกต้อง

ทั้งนี้ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ไม่เพียงมีความถูกต้องในเชิงเทคนิค แต่ยังมีประสิทธิภาพในเชิงการสื่อสารกับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของงานวิเคราะห์เชิงพัฒนางาน

กล่าวโดยสรุป บทที่ 3 นี้ได้กำหนดวิธีดำเนินการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดประชากรและกลุ่มข้อมูลที่ใช้ศึกษา การเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม การจัดเตรียมและตรวจสอบข้อมูล การเลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา และการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย Microsoft Excel ทั้งหมดนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ สะท้อนสภาพการดำเนินงานจริงของกองคลัง และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเงินของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ข้อมูลรายรับจากระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัย โดยพิจารณาในมิติสำคัญ ได้แก่ ปีงบประมาณ รายเดือน และรายวันของสัปดาห์ รวมถึงการจำแนกตามประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน เพื่อให้สามารถอธิบายลักษณะของข้อมูล แนวโน้ม และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ ภายใต้กรอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผู้วิเคราะห์ให้ความสำคัญกับการอ่านข้อมูลในเชิงโครงสร้างและเชิงพลวัตควบคู่กัน กล่าวคือ มิได้พิจารณาเพียงจำนวนรายการหรือสัดส่วนของข้อมูลในช่วงใดช่วงหนึ่งเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความสม่ำเสมอของรูปแบบข้อมูล และนัยสำคัญของความผันผวนที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้ผลการวิเคราะห์สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร และการพัฒนาระบบงานด้านการเงินของหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ที่ใช้ทั้งในรูปแบบตารางและแผนภาพประกอบ เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลได้อย่างชัดเจน โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- 4.1 การวิเคราะห์ตามปีงบประมาณ
- 4.2 การวิเคราะห์ตามรายเดือน
- 4.3 การวิเคราะห์ตามรายวันของสัปดาห์

4.1 การวิเคราะห์ตามปีงบประมาณ

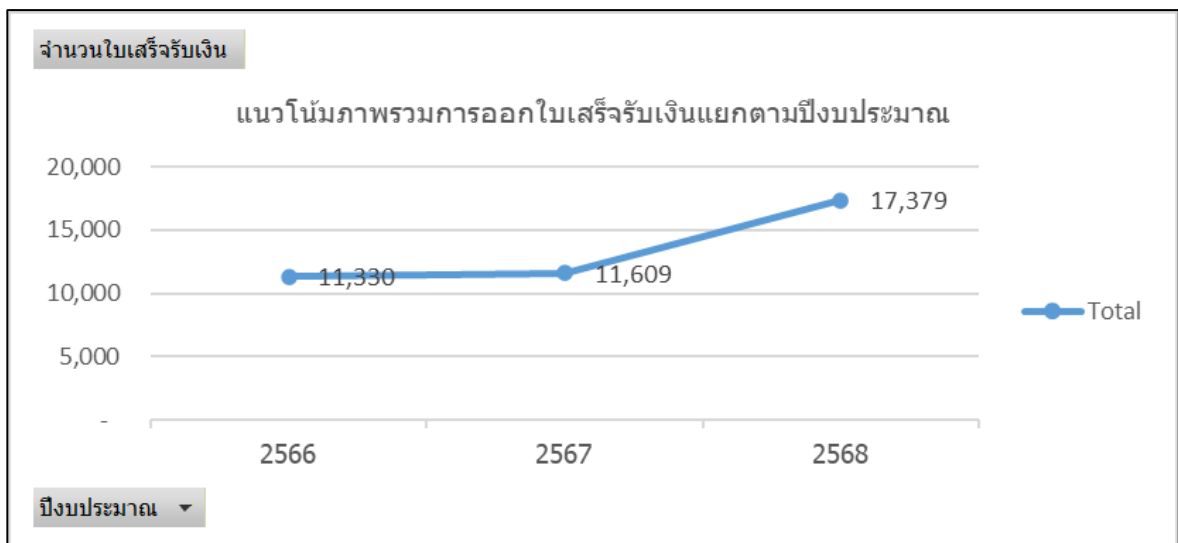
เพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานด้านการรับเงิน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามปีงบประมาณ ดังแสดงในภาพที่ 1-6 โดยการพิจารณาในระดับปีงบประมาณมีความสำคัญในเชิงบริหาร เพราะช่วยสะท้อนแนวโน้มของปริมาณงานในระยะกลางถึงระยะยาว และทำให้สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างรายรับและพฤติกรรมการชำระเงินได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

ปีงบประมาณ	จำนวนใบเสร็จรับเงิน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
2566	11,330	28	28
2567	11,609	29	57
2568	17,379	43	100
รวม	40,318	100	

ภาพที่ 1 ภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 1 พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2568 มีการออกใบเสร็จรับเงินรวมทั้งสิ้น 40,318 ใบ โดยเมื่อพิจารณาการกระจายตัวในแต่ละปีพบว่า ปีงบประมาณ 2568 เพียงปีเดียวมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 43 ของจำนวนทั้งหมด ในขณะที่ปีงบประมาณ 2566 และ 2567 รวมกันคิดเป็นร้อยละ 57 ที่เหลือ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ 2568 ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการเพิ่มขึ้นตามแนวโน้มปกติเท่านั้น แต่เป็นการเพิ่มขึ้นในระดับที่ทำให้โครงสร้างสัดส่วนของข้อมูลทั้งสามปีเปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัด กล่าวอีกนัยหนึ่ง ปีงบประมาณ 2568 มิได้เป็นเพียงปีที่มีปริมาณงานมากที่สุด แต่เป็นปีที่มีบทบาทนำในการกำหนดภาพรวมของข้อมูลทั้งหมดในช่วงเวลาที่ศึกษา

เมื่ออ่านข้อมูลในลักษณะนี้ในเชิงบริหาร จะเห็นว่าปริมาณใบเสร็จรับเงินไม่ได้เป็นเพียงตัวชี้วัดจำนวนธุรกรรม หากแต่เป็นตัวแทนของภาระงานหลายขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันในกระบวนการรับเงิน ได้แก่ การตรวจสอบเอกสาร การยืนยันยอดรับ การบันทึกข้อมูล การออกใบเสร็จ การจัดเก็บหลักฐาน และการสรุปรายงาน ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของจำนวนใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ 2568 จึงมีความหมายว่าภาระงานของหน่วยงานมิได้เพิ่มขึ้นเฉพาะเชิงปริมาณ แต่เพิ่มขึ้นในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อวงจรการทำงานทั้งระบบ หากไม่มีการจัดเตรียมบุคลากร ระบบงาน หรือเครื่องมือที่สอดคล้องกับการขยายตัวดังกล่าว ย่อมมีความเสี่ยงที่ความล่าช้าหรือความผิดพลาดในการปฏิบัติงานจะเพิ่มขึ้นตามมาได้

ภาพที่ 2 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามปีงบประมาณ

จากภาพที่ 2 ซึ่งแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามปีงบประมาณ ยิ่งทำให้เห็นชัดว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในช่วงปีงบประมาณ 2566 และ 2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างคงที่และค่อยเป็นค่อยไป ขณะที่ในปีงบประมาณ 2568 กลับเกิดการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและโดดเด่นกว่าช่วงก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญ ลักษณะเช่นนี้สะท้อนให้เห็นว่าแนวโน้มของข้อมูลไม่ได้เพิ่มขึ้นแบบเส้นตรงหรือแบบคงที่ตลอดเวลา แต่มีจุดเปลี่ยนสำคัญเกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2568 ซึ่งสมควรได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังใน

เชิงบริหาร ทั้งในมิติของการรองรับภาระงาน และในมิติของการประเมินว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดจากปัจจัยภายในหรือภายนอกหน่วยงาน

ในแง่ปีงบประมาณ 2568 จึงควรถูกมองว่าเป็น “ปีเปลี่ยนผ่านเชิงปริมาณ” ของระบบการรับเงินมากกว่าจะถูกมองเป็นเพียงปีที่ตัวเลขเพิ่มขึ้นสูงกว่าปกติ เพราะข้อมูลแสดงชัดว่าอัตราการขยายตัวมิได้ดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่มีลักษณะเร่งตัวขึ้นอย่างเด่นชัด ความเร่งตัวนี้อาจสัมพันธ์กับปัจจัยหลายด้าน เช่น การขยายตัวของกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการชำระเงินของผู้รับบริการ การเร่งรัดกระบวนการทางการเงินของหน่วยงาน หรือการเปลี่ยนแปลงในระบบสารสนเทศที่ทำให้การออกใบเสร็จถูกบันทึกและสะท้อนข้อมูลได้มากขึ้น ไม่ว่าจะสาเหตุแท้จริงจะเป็นประการใด ผลที่ปรากฏย่อมชี้ว่าการวางแผนกำลังคนและระบบงานในอนาคตจำเป็นต้องอิงจากข้อมูลจริงรูปแบบใหม่นี้ ไม่ใช่อิงจากภาระงานเฉลี่ยในช่วงก่อนปี 2568 เพียงอย่างเดียว

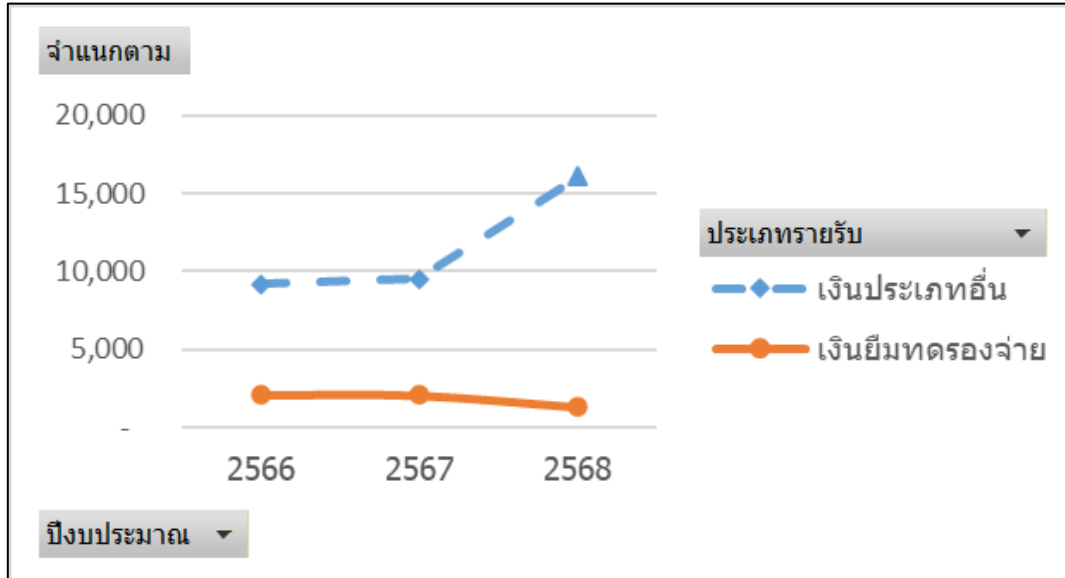
จำแนกตาม		ประเภทรายรับ		
ปีงบประมาณ	เงินประเภทอื่น	เงินยืมโดยตรงจ่าย	รวม	
2566	9,227	2,103	11,330	
2567	9,548	2,061	11,609	
2568	16,094	1,285	17,379	
รวม	34,869	5,449	40,318	
ร้อยละ	86	14	100	

ภาพที่ 3 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 3 เมื่อพิจารณาจำแนกตามประเภทรายรับดังแสดงในภาพที่ 3 พบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินส่วนใหญ่เป็นรายรับประเภทอื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 86 ของจำนวนทั้งหมด ในขณะที่รายรับประเภทเงินยืมโดยตรงจ่ายมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 14 เท่านั้น ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ภาระงานหลักของกองคลังในด้านการออกใบเสร็จรับเงินอยู่ที่รายรับประเภทอื่นเป็นสำคัญ มิใช่รายรับจากเงินยืมโดยตรงจ่าย กล่าวคือ หากหน่วยงานต้องวางแผนปรับปรุงกระบวนการทำงานหรือพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับปริมาณงานจริง หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดการข้อมูลและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับรายรับประเภทอื่นเป็นลำดับแรก เพราะเป็นกลุ่มที่มีน้ำหนักเชิงปริมาณสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การตีความผลดังกล่าวไม่ควรหยุดอยู่เพียงข้อสรุปว่า “รายรับประเภทอื่นมีจำนวนมากกว่า” เท่านั้น แต่ควรอ่านต่อไปว่า รายรับประเภทอื่นทำหน้าที่เป็นตัวขับเคลื่อนภาระงานโดยรวมของกองคลัง เพราะเมื่อกลุ่มข้อมูลใดมีสัดส่วนสูงถึงระดับร้อยละ 86 ความเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยของกลุ่มดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อภาพรวมทั้งระบบอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงกันข้าม แม้รายรับประเภทเงินยืมโดยตรงจ่ายจะมีสัดส่วนต่ำกว่า แต่ก็อาจมีความสำคัญในเชิงคุณภาพของงาน เนื่องจากมักเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขเฉพาะ การ

ตรวจสอบเอกสารที่ละเอียด หรือกระบวนการควบคุมภายในที่เข้มงวดกว่า จึงกล่าวได้ว่า ความสำคัญของรายรับแต่ละประเภทควรถูกพิจารณาทั้งในเชิงปริมาณและเชิงกระบวนการควบคู่กัน

ภาพที่ 4 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 4 ซึ่งแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินทั้งสองประเภทมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในอัตราที่ค่อนข้างคงที่และช้า อย่างไรก็ตาม เมื่อเข้าสู่ปีงบประมาณ 2568 แนวโน้มของทั้งสองประเภทกลับแยกทิศทางออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ใบเสร็จรับเงินประเภทเงินยืมทตรงจ่ายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ใบเสร็จรับเงินประเภทอื่น ๆ กลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและโดดเด่น ความเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ถือเป็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งในเชิงวิเคราะห์ เพราะสะท้อนว่า การเพิ่มขึ้นของปริมาณใบเสร็จรับเงินโดยรวมในปีงบประมาณ 2568 มีได้เกิดจากการเพิ่มขึ้นพร้อมกันทุกประเภท แต่เกิดจากการขยายตัวของรายรับประเภทอื่นเป็นหลัก ขณะที่รายรับจากเงินยืมทตรงจ่ายกลับลดลง

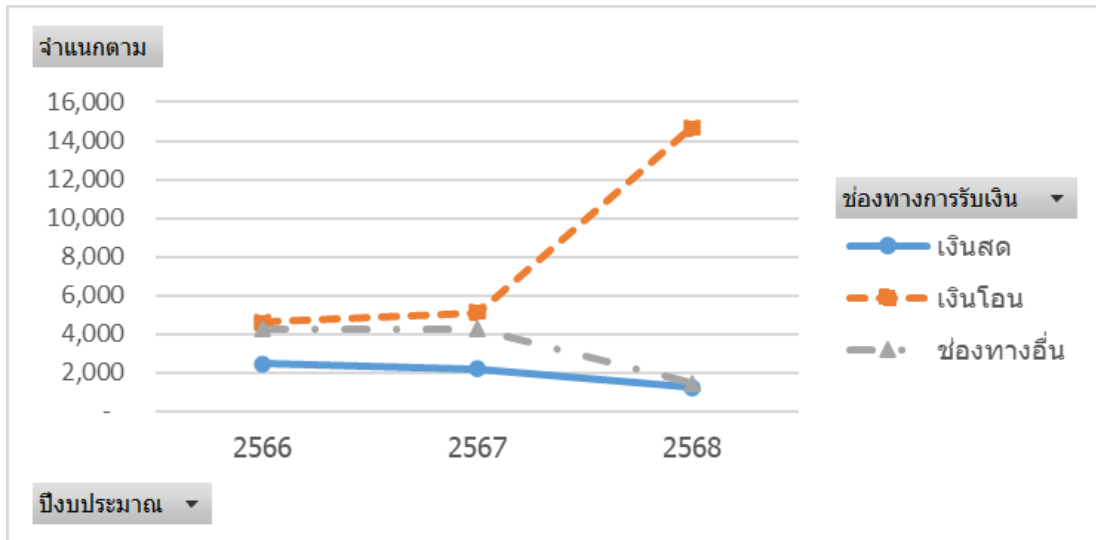
ความแตกต่างของแนวโน้มดังกล่าวอาจสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบายหรือเชิงกระบวนการ เช่น การลดการใช้เงินยืมทตรงจ่าย การปรับรูปแบบการบริหารงบประมาณ หรือการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการรับชำระเงินในบางประเภท ซึ่งแม้ข้อมูลเชิงปริมาณในที่นี้ยังไม่สามารถยืนยันสาเหตุได้โดยตรง แต่ก็เพียงพอที่จะชี้ให้เห็นว่าหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการติดตามความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของรายรับควบคู่ไปกับการติดตามปริมาณงานโดยรวม หากติดตามเฉพาะยอดรวมโดยไม่แยกตามประเภทรายรับ อาจทำให้มองไม่เห็นว่าการเพิ่มเติมนั้นมาจากองค์ประกอบใด และจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่แม่นยำได้

จำแนกตาม	ช่องทางการรับเงิน			
ปีงบประมาณ	เงินสด	เงินโอน	ช่องทางอื่น	รวม
2566	2,465	4,597	4,268	11,330
2567	2,209	5,129	4,271	11,609
2568	1,250	14,673	1,456	17,379
รวม	5,924	24,399	9,995	40,318
ร้อยละ	14.69	60.52	24.79	100

ภาพที่ 5 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 5 ในด้านช่องทางการรับเงิน ภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าช่องทางการรับเงินที่มีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงที่สุด คือ การโอนเงิน คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 60.52 ของจำนวนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ช่องทางอื่น ๆ และการรับเงินสด คิดเป็นร้อยละ 24.79 และ 14.69 ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนอย่างชัดเจนว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่นิยมชำระเงินผ่านช่องทางการโอนเงินเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มการทำการธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบดิจิทัลที่มีบทบาทมากขึ้นในปัจจุบัน การที่ช่องทางโอนเงินมีสัดส่วนสูงกว่าช่องทางอื่นอย่างชัดเจน ยังสะท้อนด้วยว่า ระบบรับเงินของหน่วยงานกำลังก้าวเข้าสู่รูปแบบที่พึ่งพาการทำธุรกรรมผ่านระบบดิจิทัลมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากมุมมองเชิงบริหาร ข้อมูลนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเปลี่ยนแปลงของช่องทางการชำระเงินย่อมส่งผลต่อโครงสร้างภาระงานของเจ้าหน้าที่ด้วย กล่าวคือ ช่องทางที่แตกต่างกันอาจมีขั้นตอนการตรวจสอบการยืนยันรายการ และการออกใบเสร็จที่แตกต่างกัน ดังนั้น หากช่องทางการโอนเงินมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานย่อมต้องประเมินว่าระบบงานในปัจจุบันรองรับภาระงานและรูปแบบการตรวจสอบที่เกี่ยวข้องกับการโอนเงินได้มากเพียงใด และจำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือหรือกระบวนการเพิ่มเติมหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อธุรกรรมดิจิทัลมีจำนวนมากขึ้น ความรวดเร็วและความแม่นยำของการตรวจสอบข้อมูลยิ่งกลายเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของระบบงาน

ภาพที่ 6 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 6 ซึ่งแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินแยกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ ทำให้เห็นชัดว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินผ่านช่องทางเงินสดและช่องทางอื่น ๆ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในอัตราที่ค่อนข้างช้า และมีอัตราการลดลงที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในปีงบประมาณ 2568 ในทางตรงกันข้าม ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินผ่านช่องทางออนไลน์กลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่สวนทางกันนี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนผ่านเชิงพฤติกรรมของผู้รับบริการอย่างชัดเจน กล่าวคือ ผู้รับบริการมีแนวโน้มหันมาใช้ช่องทางการโอนเงินมากขึ้น ในขณะที่การใช้เงินสดและช่องทางอื่นลดบทบาทลงอย่างต่อเนื่อง

ในเชิงสรุปของมิตินี้ อาจกล่าวได้ว่า ผลการวิเคราะห์ตามปีงบประมาณชี้ให้เห็นทั้ง “การเติบโตเชิงปริมาณ” และ “การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง” พร้อมกัน กล่าวคือ ไม่เพียงจำนวนใบเสร็จรับเงินจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2568 เท่านั้น แต่ยังพบว่ารูปแบบของรายรับและช่องทางการรับเงินได้เปลี่ยนไปจากเดิมอย่างชัดเจนด้วย รายรับประเภทอื่นกลายเป็นตัวขับเคลื่อนหลักของปริมาณงาน ขณะที่เงินยืมตรงจ่ายลดบทบาทลง และการโอนเงินกลายเป็นช่องทางหลักของการรับชำระเงินอย่างชัดเจน ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนพัฒนาระบบงานในระยะต่อไป เพราะสะท้อนว่าองค์กรได้กำลังเผชิญเพียงงานที่มากขึ้น แต่กำลังเผชิญระบบการรับเงินที่เปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมด้วย

4.2 มิติจำแนกตามรายเดือนและช่วงปีงบประมาณ

เพื่อศึกษารูปแบบการกระจายตัวของการออกใบเสร็จรับเงินในรอบปี ผู้วิเคราะห์ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามรายเดือน เพื่อให้เห็นแนวโน้มและช่วงเวลาที่มียอดการรับเงินสูงหรือต่ำในแต่ละปีงบประมาณ ดังแสดงในภาพที่ 7-12 การวิเคราะห์ในระดับรายเดือนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยขยายภาพจากระดับปีงบประมาณให้ละเอียดขึ้น ทำให้สามารถระบุช่วงเวลาที่ภาระงานหนาแน่นหรือมีความผันผวนสูงได้ชัดเจน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าโดยตรงต่อการบริหารกำลังคนและการจัดการระบบบริการ

ใบเสร็จรับเงิน รายเดือน	ปีงบประมาณ				
เดือน	2566	2567	2568	รวม	
ม.ค.	919	1,352	1,727	3,998	
ก.พ.	888	783	1,287	2,958	
มี.ค.	950	945	1,076	2,971	
เม.ย.	649	670	552	1,871	
พ.ค.	960	766	733	2,459	
มิ.ย.	923	889	1,085	2,897	
ก.ค.	931	907	957	2,795	
ส.ค.	1,131	1,235	1,003	3,369	
ก.ย.	1,193	1,151	5,849	8,193	
ต.ค.	758	814	840	2,412	
พ.ย.	899	1,084	894	2,877	
ธ.ค.	1,129	1,013	1,376	3,518	
รวม	11,330	11,609	17,379	40,318	

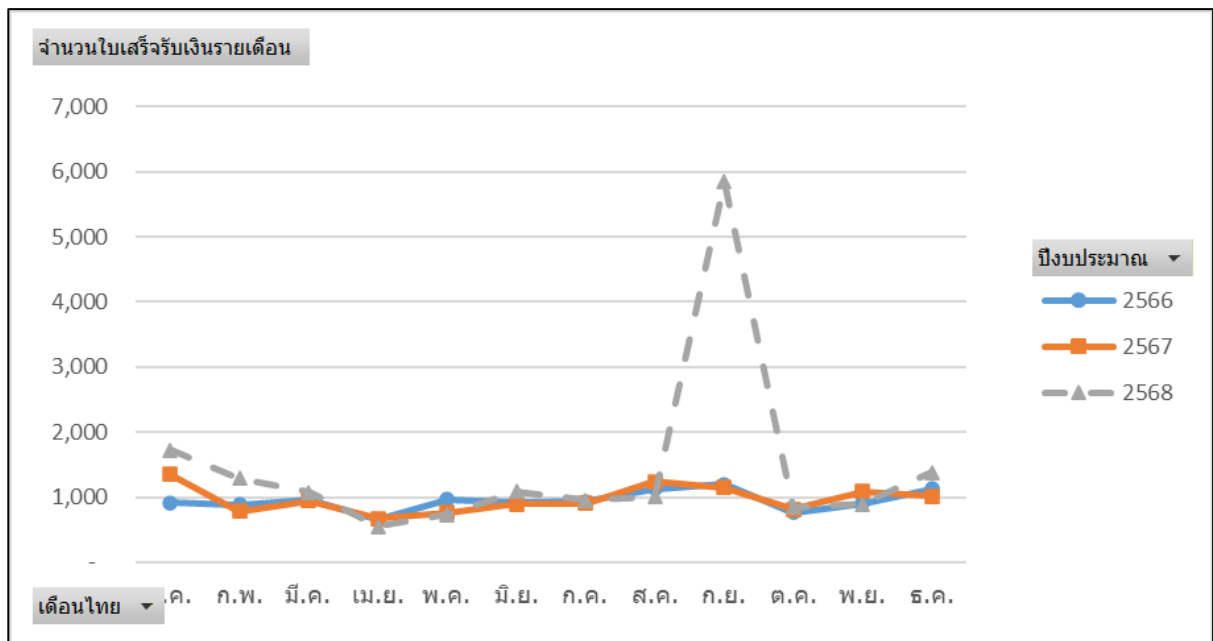
ภาพที่ 7 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินภาพรวมจำแนกตามรายเดือนและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 7 พบว่าปริมาณภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินมีรูปแบบที่สอดคล้องกันในทุกปีงบประมาณ โดยจะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างเด่นชัดในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายนซึ่งเป็นช่วงปลายปีงบประมาณ และมีปริมาณเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือนธันวาคม รูปแบบนี้สะท้อนถึงความเป็นฤดูกาลของภาระงานด้านการรับเงินในระดับหนึ่ง กล่าวคือ การออกใบเสร็จรับเงินมิได้กระจายตัวอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี แต่มีจังหวะที่เพิ่มสูงขึ้นในบางช่วงอย่างชัดเจน โดยเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับรอบการดำเนินงานของหน่วยงาน กิจกรรมทางการเงินที่เร่งตัว หรือการปิดรอบทางงบประมาณ

ความสม่ำเสมอของรูปแบบดังกล่าวในช่วงปีงบประมาณ 2566-2567 บ่งชี้ว่า ระบบการรับเงินของกองคลังมีจังหวะการทำงานตามฤดูกาลที่สามารถคาดการณ์ได้ในระดับหนึ่ง การมีข้อมูลลักษณะนี้มีประโยชน์มากในทางปฏิบัติ เพราะทำให้หน่วยงานสามารถเตรียมความพร้อมในช่วงที่ปริมาณงานมีแนวโน้มสูง เช่น การเตรียมกำลังคน การจัดตารางปฏิบัติงาน หรือการตรวจสอบความพร้อมของระบบรองรับการรับชำระเงิน หาก

หน่วยงานมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายเดือนอย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจากการรอแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไปสู่การจัดการเชิงคาดการณ์ได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปีงบประมาณ 2568 มีลักษณะที่แตกต่างจากสองปีก่อนหน้าอย่างชัดเจน กล่าวคือนอกจากจะมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายนเช่นเดียวกันแล้ว ยังพบว่าปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคมด้วย ลักษณะนี้สะท้อนว่าในปีงบประมาณ 2568 ภาระงานมิได้กระจุกตัวเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณเท่านั้น แต่เริ่มมีสัญญาณของการกระจายภาระงานในช่วงต้นถึงกลางปีมากขึ้น ซึ่งถือเป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเมื่อเทียบกับรูปแบบเดิมของข้อมูล

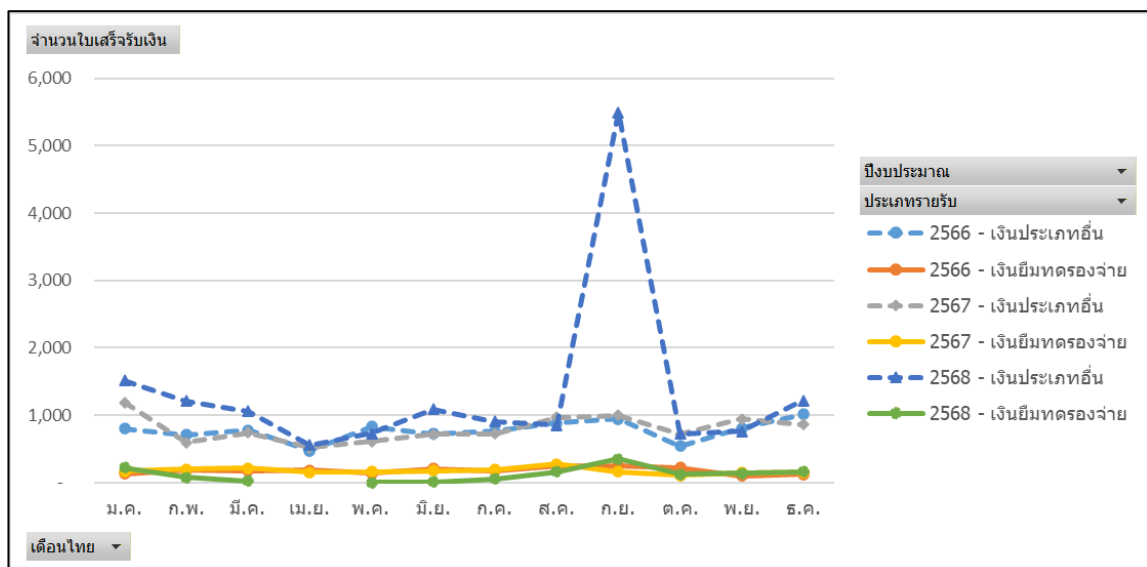
ภาพที่ 8 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามรายเดือนและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 8 ซึ่งแสดงแนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินจำแนกตามรายเดือนและปีงบประมาณ พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2568 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในแต่ละเดือนโดยรวมมีระดับใกล้เคียงกันอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงเวลาที่ศึกษา อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม 2568 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างผิดปกติและแตกต่างจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้าอย่างชัดเจน ความผันผวนดังกล่าวมีนัยสำคัญในเชิงบริหาร เพราะสะท้อนว่าไม่เพียงแต่ปริมาณงานโดยรวมของปี 2568 จะสูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังมี “จุดพีค” ของภาระงานที่สูงกว่าปกติอย่างมากในบางเดือน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการ ความรวดเร็วของการดำเนินงาน และความเพียงพอของทรัพยากรบุคคลในช่วงเวลานั้น

จำนวน ใบเสร็จรับเงิน	ปีงบประมาณ									
	2566		2566 Total	2567		2567 Total	2568		2568 Total	รวม
รายเดือน	เงินประเภทอื่น	เงินยืมตรงจ่าย		เงินประเภทอื่น	เงินยืมตรงจ่าย		เงินประเภทอื่น	เงินยืมตรงจ่าย		
ม.ค.	796	123	919	1,188	164	1,352	1510	217	1727	3998
ก.พ.	709	179	888	591	192	783	1211	76	1287	2958
มี.ค.	776	174	950	733	212	945	1055	21	1076	2971
เม.ย.	466	183	649	517	153	670	552		552	1871
พ.ค.	826	134	960	605	161	766	732	1	733	2459
มิ.ย.	718	205	923	715	174	889	1083	2	1085	2897
ก.ค.	758	173	931	721	186	907	905	52	957	2795
ส.ค.	881	250	1,131	963	272	1,235	847	156	1003	3369
ก.ย.	941	252	1,193	997	154	1,151	5500	349	5849	8193
ต.ค.	542	216	758	713	101	814	723	117	840	2412
พ.ย.	804	95	899	945	139	1,084	757	137	894	2877
ธ.ค.	1,010	119	1,129	860	153	1,013	1219	157	1376	3518
รวม	9,227	2,103	11,330	9,548	2,061	11,609	16,094	1,285	17,379	40,318
ร้อยละ	81	19	100	82	18	100	93	7	100	100

ภาพที่ 9 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 9 พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566-2567 สัดส่วนปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนระหว่างเงินประเภทอื่นและเงินยืมตรงจ่ายมีความสม่ำเสมอในอัตราส่วนใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 80 ต่อ 20 อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ 2568 สัดส่วนดังกล่าวเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภทเงินยืมตรงจ่ายลดลงเหลือเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของปีก่อนหน้า ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ในระดับปีงบประมาณที่พบว่ารายรับประเภทอื่นเพิ่มขึ้น ขณะที่เงินยืมตรงจ่ายลดลง แต่เมื่อมาพิจารณาในระดับรายเดือน ความเปลี่ยนแปลงนี้ยังมีน้ำหนักมากขึ้น เพราะสะท้อนว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นเพียงภาพรวมของปี แต่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายเดือนของปีงบประมาณ 2568

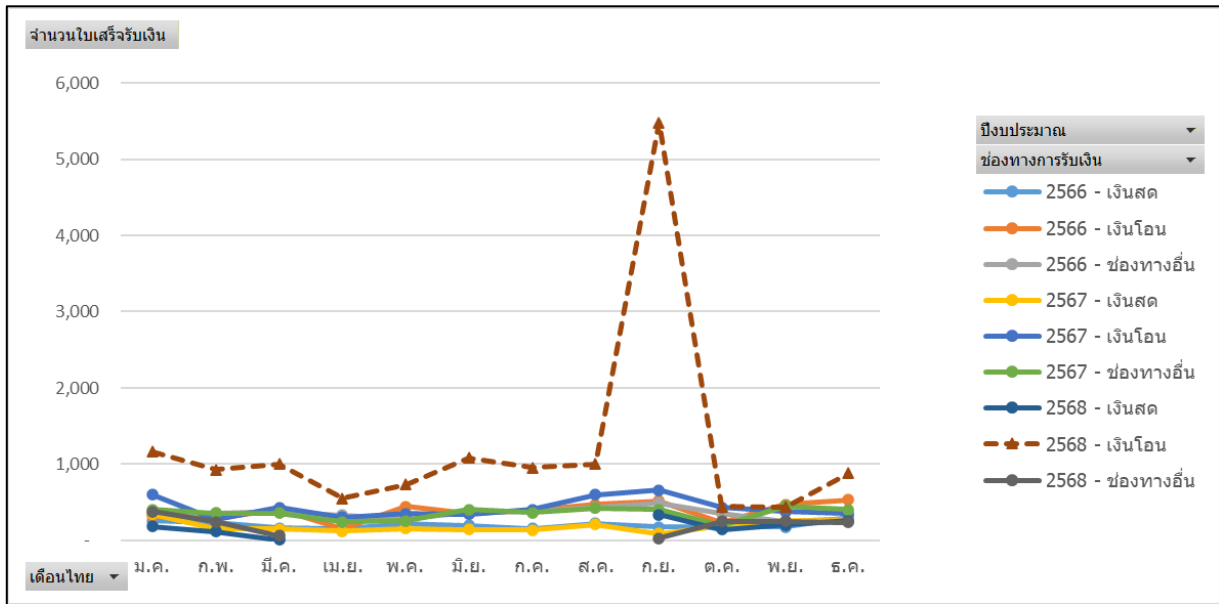
ภาพที่ 10 แนวโน้มการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามประเภทรายรับและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 10 ยืนยันประเด็นนี้เพิ่มเติม โดยพบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภทเงินยืมทดรองจ่ายในแต่ละเดือนมีระดับใกล้เคียงกันอย่างสม่ำเสมอตลอดทุกปีงบประมาณ ในขณะที่ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินประเภทอื่นมีระดับสูงกว่าอย่างชัดเจน และในปีงบประมาณ 2568 ยังพบว่ามีปริมาณสูงกว่าปีอื่นๆ อย่างโดดเด่น โดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคมที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นผิดปกติอย่างมีนัยสำคัญ ลักษณะเช่นนี้สะท้อนว่า ความผันผวนหลักของข้อมูลรายเดือนมิได้เกิดจากเงินยืมทดรองจ่าย แต่เกิดจากรายรับประเภทอื่นเป็นสำคัญ ดังนั้น หากหน่วยงานต้องการวิเคราะห์สาเหตุของภาระงานที่เพิ่มขึ้น หรือกำหนดมาตรการรองรับในอนาคต ก็ควรมุ่งพิจารณาการรับประเภทอื่นเป็นลำดับแรก เพราะเป็นกลุ่มที่กำหนดระดับความหนาแน่นของภาระงานในแต่ละเดือนอย่างแท้จริง

จำนวนใบเสร็จรับเงิน	ปีงบประมาณ 2566			ปีงบประมาณ 2567			ปีงบประมาณ 2568			รวม			
เดือน	เงินสด	เงินโอน	ช่องทางอื่น	เงินสด	เงินโอน	ช่องทางอื่น	เงินสด	เงินโอน	ช่องทางอื่น	รวม			
ม.ค.	259	315	345	919	344	602	1,352	181	1,165	381	1,727	3,998	
ก.พ.	237	293	358	888	151	273	359	783	114	927	246	1,287	2,958
มี.ค.	163	410	377	950	153	432	360	945	11	1,003	62	1,076	2,971
เม.ย.	158	158	333	649	121	305	244	670		552		552	1,871
พ.ค.	225	443	292	960	156	353	257	766		733		733	2,459
มิ.ย.	199	352	372	923	142	342	405	889		1,085		1,085	2,897
ก.ค.	160	395	376	931	137	408	362	907		957		957	2,795
ส.ค.	227	470	434	1,131	212	600	423	1,235		1,003		1,003	3,369
ก.ย.	180	518	495	1,193	91	657	403	1,151	339	5,484	26	5,849	8,193
ต.ค.	175	234	349	758	188	431	195	814	143	443	254	840	2,412
พ.ย.	178	473	248	899	255	377	452	1,084	202	441	251	894	2,877
ธ.ค.	304	536	289	1,129	259	349	405	1,013	260	880	236	1,376	3,518
รวม	2465	4597	4268	11330	2209	5129	4271	11609	1250	14673	1456	17379	40,318
ร้อยละ	21.76	40.57	37.67	100	19.03	44.18	36.79	100	7.19	84.43	8.38	100	100

ภาพที่ 11 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 11 พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 สัดส่วนการรับเงินผ่านช่องทางการโอนเงินและช่องทางอื่นมีระดับใกล้เคียงกันที่ประมาณร้อยละ 40 ของแต่ละปีงบประมาณ อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ 2568 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัด โดยช่องทางการโอนเงินมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญถึงกว่าร้อยละ 80 ในขณะที่ช่องทางอื่น ๆ ที่เหลือมีสัดส่วนลดลงเหลือไม่ถึงร้อยละ 10 ข้อมูลนี้สะท้อนถึงการเปลี่ยนผ่านในเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการอย่างชัดเจน กล่าวคือ การโอนเงินไม่ได้เป็นเพียงช่องทางที่นิยมที่สุดเท่านั้น แต่กลายเป็นช่องทางหลักอย่างแท้จริงในปีงบประมาณ 2568 และเป็นช่องทางที่มีผลโดยตรงต่อโครงสร้างข้อมูลรายเดือน

ภาพที่ 12 แนวโน้มการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ

จากภาพที่ 12 ซึ่งแสดงแนวโน้มการออกใบเสร็จรับเงินรายเดือนจำแนกตามช่องทางการรับเงินและปีงบประมาณ ยิ่งตอกย้ำแนวโน้มดังกล่าว โดยพบว่าปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินผ่านช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นในทุกปีงบประมาณมีระดับค่อนข้างคงที่และสม่ำเสมอในปริมาณที่ไม่สูงนัก อย่างไรก็ตาม ในปีงบประมาณ 2568 ปริมาณการรับเงินผ่านช่องทางการโอนเงินมีระดับสูงกว่าปีก่อนหน้าอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคมที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงปริมาณของภาระงานในปีงบประมาณ 2568 มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการขยายตัวของการใช้ช่องทางโอนเงิน จึงอาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบการรับเงินในรูปแบบดิจิทัลมิใช่เพียงแนวโน้มระยะยาวเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นรูปแบบการรับเงินหลักที่ส่งผลต่อโครงสร้างงานของกองคลังอย่างชัดเจนแล้ว

เมื่อพิจารณาโดยรวม ผลการวิเคราะห์ในระดับรายเดือนพบว่า ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีลักษณะการกระจายตัวตามช่วงเวลาอย่างชัดเจน โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในช่วงปลายปีงบประมาณ และบางช่วงเดือนมีปริมาณสูงกว่าปกติอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2568 ซึ่งพบความผันผวนของข้อมูลมากกว่าปีก่อนหน้าอย่างชัดเจน สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการดำเนินงานและพฤติกรรมกรรมการชำระเงินในหลายมิติพร้อมกัน ทั้งในด้านประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน ซึ่งล้วนมีนัยสำคัญต่อการวางแผนปฏิบัติงานของหน่วยงานในระดับเดือน กล่าวโดยตรง คือ หากหน่วยงานยังใช้การวางแผนบนฐานสมมติฐานว่าภาระงานมีรูปแบบคล้ายเดิมทุกปี ย่อมมีความเสี่ยงที่จะไม่สามารถรองรับความผันผวนแบบใหม่ที่ปรากฏในปี 2568 ได้อย่างเหมาะสม

4.3 มิติจำแนกตามรายเดือนและช่วงปีงบประมาณ

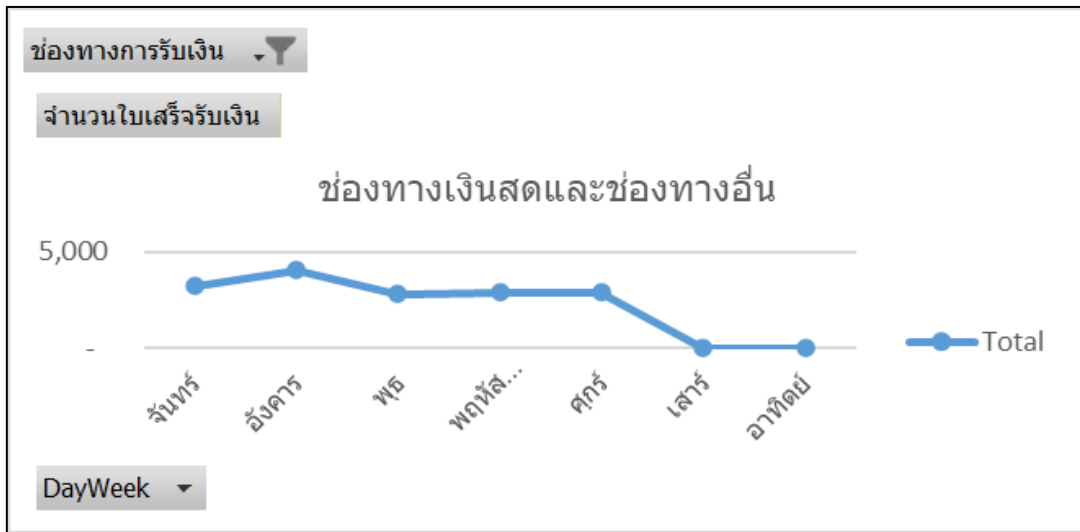
เพื่อศึกษาการกระจายตัวของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในระดับรายวัน ผู้วิเคราะห์ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามวันในสัปดาห์ เพื่อให้เห็นรูปแบบของภาระงานในแต่ละวัน และสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการปฏิบัติงานได้ ดังแสดงในภาพที่ 13-14 การวิเคราะห์ในระดับรายวันของสัปดาห์แม้จะเป็นระดับที่ละเอียดกว่าการวิเคราะห์รายปีและรายเดือน แต่กลับมีความสำคัญอย่างมากในเชิงปฏิบัติการ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดสรรบุคลากร การบริหารจุดบริการ และการวางแผนรองรับภาระงานประจำวันของหน่วยงาน ดังแสดงในภาพที่ 13-14

ช่องทางการรับเงิน (Multiple Items)	
วันในสัปดาห์	จำนวนใบเสร็จรับเงิน
จันทร์	3,223
อังคาร	4,063
พุธ	2,807
พฤหัสบดี	2,891
ศุกร์	2,911
เสาร์	17
อาทิตย์	7
รวม	15,919

ภาพที่ 13 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินรายวันของสัปดาห์จำแนกตามช่องทางการรับเงิน

จากภาพที่ 13 เมื่อพิจารณาปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในมุมมองรายวันตลอดสัปดาห์ พบว่าวันอังคารมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงกว่าวันทำการอื่น ๆ อย่างเด่นชัด ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการกระจายตัวของภาระงานในระดับรายวันไม่ได้มีความสม่ำเสมอเท่ากันทุกวัน แต่มีลักษณะของการกระจุกตัวในบางวันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะวันอังคารซึ่งมีจำนวนรายการสูงกว่าวันอื่นอย่างต่อเนื่อง ลักษณะเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมการชำระเงินของผู้ใช้บริการอาจมีรูปแบบเฉพาะในระดับสัปดาห์ และรูปแบบดังกล่าวควรถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นในการจัดการภาระงานของหน่วยงาน

ประเด็นสำคัญของการวิเคราะห์ในระดับรายวันอยู่ที่การทำให้เห็นว่า แม้ในภาพรวมทั้งสัปดาห์ปริมาณงานอาจดูใกล้เคียงกัน แต่เมื่อจำแนกละเอียดลงไปแล้ว กลับพบจุดที่มีความหนาแน่นของงานชัดเจน ซึ่งมีนัยต่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างมาก หากหน่วยงานยังคงจัดกำลังคนในลักษณะเท่ากันทุกวัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของภาระงานจริง อาจทำให้บางวันมีภาระงานหนาแน่นเกินไปจนกระทบต่อคุณภาพการให้บริการ ขณะที่บางวันกลับมีทรัพยากรเกินความจำเป็น การค้นพบว่าวันอังคารมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงเป็นพิเศษ จึงเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงการบริหารจัดการในระดับปฏิบัติการอย่างชัดเจน

ภาพที่ 14 แนวโน้มภาพรวมการออกใบเสร็จรับเงินรายวันของสัปดาห์จำแนกตามช่องทางการรับเงิน

จากภาพที่ 14 เมื่อพิจารณาเฉพาะปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินผ่านช่องทางเงินสดและช่องทางอื่น โดยตัดช่องทางโอนเงินจากการวิเคราะห์เนื่องจากมีผลกระทบต่อภาระงานของเจ้าหน้าที่น้อยกว่าช่องทางอื่น พบว่าวันอังคารยังคงมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงกว่าวันทำการอื่น ๆ อย่างชัดเจน ขณะที่วันทำการที่เหลือมีปริมาณใกล้เคียงกัน ผลลัพธ์นี้มีความสำคัญมากในเชิงตีความ เพราะช่วยยืนยันว่า ความหนาแน่นของภาระงานในวันอังคารมิได้เกิดจากปริมาณธุรกรรมในช่องทางโอนเงินเพียงอย่างเดียว หากแต่ยังคงปรากฏชัดแม้พิจารณาเฉพาะช่องทางที่เกี่ยวข้องกับภาระงานของเจ้าหน้าที่มากกว่า

กล่าวอีกนัยหนึ่ง ข้อมูลในภาพที่ 14 ช่วยให้การอ่านภาระงานในระดับรายวันมีความแม่นยำขึ้น เพราะหากพิจารณาข้อมูลรวมทั้งหมดโดยไม่แยกช่องทาง อาจทำให้เข้าใจว่าการเพิ่มขึ้นของปริมาณใบเสร็จในบางวันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของธุรกรรมที่ไม่ได้สร้างภาระงานโดยตรงมากนัก แต่เมื่อแยกวิเคราะห์เฉพาะช่องทางที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิดแล้ว ยังพบว่าวันอังคารมีปริมาณงานสูงกว่าวันอื่นอย่างชัดเจน ข้อค้นพบนี้จึงมีน้ำหนักมากพอที่จะนำไปใช้ในการวางแผนกำลังคนและการจัดการงานหน้ารับบริการได้โดยตรง

ยิ่งไปกว่านั้น การที่วันอื่นของสัปดาห์มีปริมาณงานใกล้เคียงกันในระดับค่อนข้างคงที่ ยังทำให้วันอังคารยิ่งเด่นชัดในฐานะ “จุดพีคเชิงรายวัน” ของระบบงาน กล่าวคือ ภาระงานมิได้แปรผันแบบสุ่มรายวัน แต่มีรูปแบบที่เกิดซ้ำและสามารถคาดการณ์ได้ การมีข้อมูลเช่นนี้ทำให้หน่วยงานสามารถออกแบบตารางเวร การจัดเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการ หรือแม้แต่การกำหนดช่วงเวลาสำหรับงานภายในที่ไม่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ผู้มาติดต่อได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ในระดับรายวันของสัปดาห์สะท้อนให้เห็นว่า ภาระงานของกองคลังในด้านการออกใบเสร็จรับเงินมีรูปแบบเฉพาะ ไม่ได้กระจายอย่างเท่าเทียมกันทุกวัน ขณะที่วันอื่น ๆ มีปริมาณใกล้เคียงกัน วันอังคารกลับเป็นวันที่มีปริมาณการดำเนินงานสูงกว่าวันอื่นอย่างชัดเจน ข้อค้นพบนี้มีคุณค่าในเชิงบริหารอย่าง

มาก เพราะเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถใช้สนับสนุนการวางแผนจัดสรรบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานจริง การกำหนดมาตรการเสริมในวันที่มีภาระงานหนาแน่น หรือแม้แต่การสื่อสารภายในหน่วยงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับรูปแบบของข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง

กล่าวโดยสรุป บทที่ 4 นี้ชี้ให้เห็นอย่างเป็นระบบว่า ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินของกองคลังมีทั้งแนวโน้มการเติบโตเชิงปริมาณและการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างชัดเจนในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นของปริมาณงานโดยรวมในปีงบประมาณ 2568 การขยายตัวของรายรับประเภทอื่น การเปลี่ยนผ่านไปสู่ช่องทางการโอนเงินอย่างเด่นชัด การกระจุกตัวของภาระงานในบางช่วงเดือน โดยเฉพาะปลายปีงบประมาณ และการมีภาระงานสูงเป็นพิเศษในวันอังคารของสัปดาห์ ข้อค้นพบทั้งหมดนี้มีได้เป็นเพียงการสรุปข้อมูลเชิงตัวเลข แต่สะท้อนถึงพลวัตของการดำเนินงานด้านการรับเงินของหน่วยงาน และเป็นฐานสำคัญในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเงิน การจัดสรรทรัพยากร และการออกแบบระบบงานให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานจริงมากยิ่งขึ้นในอนาคต

หากพิจารณาเชื่อมโยงผลทั้งสามมิติร่วมกัน จะพบว่า ข้อมูลรายรับของกองคลังมิได้เปลี่ยนแปลงในลักษณะโดดเดี่ยวเฉพาะมิติใดมิติหนึ่ง แต่มีการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันหลายระดับ 1. ในระดับปี พบการเติบโตเชิงปริมาณอย่างชัดเจน 2. ในระดับเดือน พบการกระจุกตัวและความผิดปกติของภาระงานในบางช่วงเวลา 3. ในระดับวันของสัปดาห์ พบรูปแบบภาระงานที่สามารถคาดการณ์ได้ และ 4. ในทุกระดับ พบการเปลี่ยนผ่านของช่องทางการชำระเงินเข้าสู่รูปแบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ การตีความผลการวิเคราะห์จึงควรมองว่า กองคลังกำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านทั้งในเชิงปริมาณ เชิงกระบวนการ และเชิงพฤติกรรมผู้รับบริการ พร้อมกัน ซึ่งย่อมทำให้การบริหารงานแบบเดิมไม่เพียงพออีกต่อไป และจำเป็นต้องนำข้อมูลเชิงประจักษ์จากการวิเคราะห์ครั้งนี้ไปใช้เป็นฐานในการออกแบบการพัฒนาระบบงานในลำดับต่อไปอย่างจริงจัง

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของผลการวิเคราะห์ทั้งหมด โดยเชื่อมโยงผลที่ปรากฏในบทที่ 4 เข้ากับกรอบแนวคิดและแนวทางการวิเคราะห์ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 และบทที่ 3 เพื่อให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ข้อมูลรายรับที่อยู่ในระบบสารสนเทศทางการเงินของมหาวิทยาลัยมิได้มีความหมายเพียงในฐานะข้อมูลธุรกรรมหรือหลักฐานทางบัญชีเท่านั้น แต่เป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาสังเคราะห์เป็นสารสนเทศเชิงบริหารได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการวางแผนภาระงาน การกำหนดรูปแบบการให้บริการ การประเมินความพร้อมของระบบการรับเงิน และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของกองคลังและมหาวิทยาลัยโดยรวม

การศึกษาค้นคว้าตั้งอยู่บนวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินโดยพิจารณาในมิติหลัก ได้แก่ ปริมาณงานของประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน ช่วงปีงบประมาณ รายเดือน และรายวันของสัปดาห์ เพื่อให้เข้าใจรูปแบบการกระจายตัวของข้อมูล แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง และจุดที่สะท้อนความผิดปกติหรือความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบการรับเงิน โดยผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ระบบการรับเงินของกองคลังในช่วงปีงบประมาณ 2566–2568 มิได้มีเพียงการเพิ่มขึ้นของปริมาณงานเท่านั้น แต่ยังมีการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณลักษณะของข้อมูลอย่างเด่นชัด ทั้งในด้านโครงสร้างของรายรับ รูปแบบช่องทางการชำระเงิน และการกระจายตัวของภาระงานตามช่วงเวลา ซึ่งมีนัยโดยตรงต่อการบริหารจัดการในระดับปฏิบัติการและระดับนโยบาย

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

จากวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นการพิจารณาข้อมูลในมิติที่สำคัญ ได้แก่ ปริมาณงานของประเภทรายรับและช่องทางการรับเงิน โดยจำแนกตามช่วงปีงบประมาณ รายเดือน และรายวันของสัปดาห์ ทั้งนี้ การวิเคราะห์ได้ดำเนินการควบคู่กันทั้งในด้านปริมาณงานและการแสดงแนวโน้มที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา จึงสามารถสรุปผลได้เป็น 3 มิติสำคัญ ดังต่อไปนี้

5.1.1 มิติจำแนกตามช่วงปีงบประมาณ

ในช่วงปีงบประมาณ 2566–2568 มีการออกใบเสร็จรับเงินรวมทั้งสิ้น 40,318 ใบ โดยปีงบประมาณ 2568 มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 43 ของจำนวนทั้งหมด สะท้อนให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าปริมาณงานด้านการรับเงินและการออกใบเสร็จรับเงินของกองคลังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า หากพิจารณาเฉพาะแนวโน้มในระดับปี จะพบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณงานมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างคงที่และช้า กล่าวคือ ระบบงานยังอยู่ในภาวะที่สามารถมองเห็นความต่อเนื่องของแนวโน้มได้ค่อนข้างชัด แต่เมื่อเข้าสู่ปีงบประมาณ 2568 ปริมาณงานกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและโดดเด่นจนทำให้แนวโน้มโดยรวมของทั้งช่วงเวลาที่ศึกษามีจุดเปลี่ยนอย่างชัดเจน

ประเด็นนี้มีนัยสำคัญมากในเชิงบริหาร เพราะหากปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยตามแนวโน้มปกติ หน่วยงานอาจยังสามารถรองรับภาระงานได้ด้วยโครงสร้างเดิม แต่เมื่อข้อมูลสะท้อนการเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดในปีใดปีหนึ่ง ย่อมหมายความว่าภาระงานจริงในหน่วยรับเงินอาจเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าที่โครงสร้างบุคลากรหรือกระบวนการเดิมจะรองรับได้อย่างราบรื่น การเพิ่มขึ้นดังกล่าวจึงควรถูกตีความว่าเป็น “สัญญาณเชิงระบบ” มากกว่าจะมองเป็นเพียงความผันผวนทางสถิติ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ปีงบประมาณ 2568 เป็นปีที่ทำให้เห็นว่าระบบการรับเงินของกองคลังเริ่มมีความซับซ้อนและมีภาระงานสูงขึ้นในระดับที่ควรได้รับการตอบสนองเชิงนโยบาย

เมื่อจำแนกตามประเภทรายรับ พบว่ารายรับประเภทอื่น ๆ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 86 ของจำนวนทั้งหมด ในขณะที่รายรับประเภทเงินยืมตรงจ่ายมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 14 เท่านั้น ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่า ภาระงานส่วนใหญ่ของระบบการออกใบเสร็จรับเงินอยู่ที่รายรับประเภทอื่นเป็นสำคัญ ไม่ใช่รายรับจากเงินยืมตรงจ่าย ดังนั้น หากจะพิจารณาว่ากระบวนการใดหรือกลุ่มงานใดควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก คำตอบย่อมอยู่ที่การจัดการรายรับประเภทอื่นซึ่งเป็นกลุ่มที่มีน้ำหนักเชิงปริมาณสูงสุด และเป็นกลุ่มที่กำหนดภาพรวมของปริมาณงานทั้งระบบ

อย่างไรก็ดี เมื่อติดตามแนวโน้มแยกตามประเภทรายรับกลับพบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินทั้งสองประเภทมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในอัตราที่ค่อนข้างคงที่และช้า แต่เมื่อเข้าสู่ปีงบประมาณ 2568 แนวโน้มของทั้งสองประเภทกลับแยกทิศทางออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ รายรับประเภทเงินยืมตรงจ่ายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่รายรับประเภทอื่น ๆ กลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและโดดเด่น ข้อค้นพบนี้มีนัยสำคัญมาก เพราะแสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของปริมาณงานรวมในปี 2568 มิได้เกิดขึ้นพร้อมกันในทุกส่วนของระบบ แต่เกิดจากการขยายตัวของรายรับบางกลุ่มเป็นหลัก ขณะที่บางกลุ่มกลับลดบทบาทลง ในแง่นี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจสะท้อนการปรับโครงสร้างของกิจกรรมทางการเงินภายในมหาวิทยาลัย การเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านเงินยืมตรงจ่าย หรือการเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเอกสารและการรับชำระเงินในบางประเภท ซึ่งแม้การวิเคราะห์เชิงปริมาณในครั้งนี้อาจยังไม่สามารถชี้สาเหตุได้โดยตรง แต่ก็ทำให้เห็นชัดเจนว่า หากมหาวิทยาลัยจะพัฒนาระบบการรับเงินอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามเฉพาะจำนวนรวมของใบเสร็จรับเงินย่อมไม่เพียงพอ แต่จำเป็นต้องติดตาม “องค์ประกอบภายในของปริมาณงาน” ด้วย เพื่อให้เข้าใจว่ากลุ่มใดกำลังเป็นตัวผลักดันภาระงาน และกลุ่มใดกำลังเปลี่ยนบทบาทลงในด้านช่องทางการรับเงิน พบว่าการโอนเงินเป็นช่องทางหลักที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 60.52 รองลงมาคือช่องทางอื่น ๆ และการรับเงินสด คิดเป็นร้อยละ 24.79 และ 14.69 ตามลำดับ ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ระบบการรับเงินของกองคลังกำลังเปลี่ยนจากการพึ่งพาช่องทางแบบดั้งเดิมไปสู่การรับชำระผ่านช่องทางดิจิทัลมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มตามปีงบประมาณ จะพบว่าช่องทางการโอนเงินเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่นมีแนวโน้มลดลงอย่างชัดเจน

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมิได้สะท้อนเพียง “พฤติกรรมผู้รับบริการ” เท่านั้น แต่สะท้อนถึง “ทิศทางการเปลี่ยนผ่านของระบบงาน” ด้วย เพราะเมื่อช่องทางการชำระเงินเปลี่ยนไป ภาระงานของเจ้าหน้าที่ วิธีการตรวจสอบหลักฐาน การกระทบยอดรายการ และรูปแบบการควบคุมภายในย่อมต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้น การเพิ่มขึ้นของการโอนเงินจึงควรถูกมองว่าเป็นทั้งโอกาสและความท้าทาย โอกาสในแง่ที่

ช่วยให้ระบบรับเงินสอดคล้องกับพฤติกรรมดิจิทัลของผู้ใช้บริการมากขึ้น และความท้าทายในแง่ที่หน่วยงานต้องเร่งพัฒนากลไกการตรวจสอบ การเชื่อมโยงข้อมูล และการออกใบเสร็จให้สอดคล้องกับปริมาณธุรกรรมที่เกิดขึ้นในช่องทางนี้

ข้อเสนอแนะมีดังนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น ควรดำเนินการใน 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. ควรศึกษาสาเหตุของการเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดของปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในปีงบประมาณ 2568 อย่างเป็นระบบ โดยอาจเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การขยายขอบเขตการให้บริการ หรือการเพิ่มกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการวางแผนรองรับภาระงานในระยะต่อไปได้อย่างแม่นยำ
2. ควรทบทวนปัจจัยที่ทำให้รายรับประเภทเงินยืมทรองจ่ายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการลดลงดังกล่าวสอดคล้องกับแนวนโยบายและมีได้สะท้อนปัญหาเชิงกระบวนการที่แฝงอยู่
3. ควรปรับปรุงแบบการให้บริการ การออกแบบกระบวนการทำงาน และการจัดสรรทรัพยากรให้รองรับแนวโน้มการชำระเงินผ่านช่องทางดิจิทัลที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาระบบตรวจสอบรายการโอนและการเชื่อมโยงข้อมูลกับการออกใบเสร็จให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.1.2 มิติจำแนกตามรายเดือนและช่วงปีงบประมาณ

การวิเคราะห์ในมิติรายเดือนช่วยขยายความเข้าใจจากภาพรวมระดับปีงบประมาณไปสู่รูปแบบการกระจายตัวของภาระงานภายในรอบปี ซึ่งมีความสำคัญต่อการวางแผนงานมากกว่าการดูเฉพาะยอดรวมประจำปีเพียงอย่างเดียว ผลการวิเคราะห์พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินมีรูปแบบค่อนข้างสอดคล้องกันในเชิงโครงสร้าง กล่าวคือ ปริมาณงานมักเพิ่มสูงขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคมและกันยายน ซึ่งเป็นช่วงปลายปีงบประมาณ และมีการเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือนธันวาคม รูปแบบดังกล่าวสะท้อนว่าภาระงานด้านการรับเงินมิได้กระจายตัวเท่ากันตลอดทั้งปี แต่มีลักษณะเป็นรอบจังหวะที่ค่อนข้างแน่นอนและสามารถคาดการณ์ได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ดี เมื่อเข้าสู่ปีงบประมาณ 2568 พบความผิดปกติที่แตกต่างจากปีก่อนหน้าอย่างชัดเจนใน 2 ลักษณะสำคัญ คือ 1) การเพิ่มขึ้นของปริมาณงานในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม ซึ่งไม่เคยเด่นชัดในปีก่อนหน้า และ 2) การเพิ่มสูงขึ้นอย่างผิดปกติในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ซึ่งสูงกว่าช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญ ข้อมูลนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสะท้อนว่าในปีงบประมาณ 2568 ภาระงานไม่ได้หนาแน่นเฉพาะปลายปีอีกต่อไป แต่มีการขยายตัวของปริมาณงานในหลายช่วงเวลา ทำให้รูปแบบการบริหารงานแบบเดิมที่อาจเตรียมกำลังคนเฉพาะบางช่วงของปีอาจไม่เพียงพออีกแล้ว

เมื่อจำแนกตามประเภทรายรับ พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 สัดส่วนระหว่างรายรับประเภทอื่นและเงินยืมทรองจ่ายมีความสม่ำเสมอในอัตราส่วนประมาณร้อยละ 80 ต่อ 20 แต่ในปีงบประมาณ 2568 สัดส่วนดังกล่าวเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยรายรับประเภทเงินยืมทรองจ่ายลดลงเหลือเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของปีก่อนหน้า ขณะที่รายรับประเภทอื่น ๆ เพิ่มสูงขึ้นอย่างโดดเด่น โดยเฉพาะในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ผลการวิเคราะห์นี้ยืนยันในระดับรายเดือนว่า ความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของรายรับมิได้เกิดเฉพาะภาพรวมทั้งปีเท่านั้น แต่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายเดือน และมีลักษณะเข้มข้นเป็นพิเศษในบางช่วงเวลาของปี 2568

ในด้านช่องทางการรับเงิน พบว่าในช่วงปีงบประมาณ 2566–2567 สัดส่วนการรับเงินผ่านช่องทางการโอนเงินและช่องทางอื่นมีระดับใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 40 แต่ในปีงบประมาณ 2568 ช่องทางการโอนเงินเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดถึงกว่าร้อยละ 80 ขณะที่ช่องทางอื่นและเงินสดลดลงอย่างมาก โดยปริมาณการโอนเงินที่เพิ่มขึ้นอย่างผิดปกตินี้กระจุกตัวในช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคมเป็นสำคัญ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนว่า การเติบโตของภาระงานในปี 2568 มีความสัมพันธ์กับการขยายตัวของการใช้ช่องทางการโอนเงินอย่างมาก และยังสะท้อนว่าการเปลี่ยนผ่านสู่การรับเงินแบบดิจิทัลมิได้เกิดขึ้นเพียงในภาพรวม แต่เกิดขึ้นชัดเจนในระดับรายเดือนด้วย

ข้อเสนอแนะมีดังนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น ควรดำเนินการใน 3 ด้านหลัก ดังนี้

1. ควรตรวจสอบสาเหตุของความผิดปกติในปีงบประมาณ 2568 ทั้งในช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม และช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม โดยนำข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลกิจกรรมของหน่วยงานมาวิเคราะห์ร่วม เพื่อใช้ประกอบการวางแผนรองรับปริมาณงานในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลดลงของรายรับประเภทเงินยืมที่ตรงจ่ายในระดับรายเดือน ว่าเกิดจากการปรับเปลี่ยนนโยบาย การปรับขั้นตอนการดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงของความต้องการใช้งานในระบบ
3. ควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ระบบงาน และโครงสร้างการบริการให้สอดคล้องกับการกระจุกตัวของภาระงานในบางช่วงเดือน โดยเฉพาะช่วงปลายปีงบประมาณ และควรพัฒนาระบบรองรับการชำระเงินดิจิทัลให้สามารถรองรับปริมาณธุรกรรมที่เพิ่มขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและเสถียร

5.1.3 มิติจำแนกตามรายวันของสัปดาห์

การวิเคราะห์ปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินในมิติรายวันของสัปดาห์เผยให้เห็นรูปแบบภาระงานในระดับปฏิบัติการที่ชัดเจน กล่าวคือ วันอังคารมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงกว่าวันทำการอื่น ๆ อย่างเด่นชัด ทั้งเมื่อพิจารณาในภาพรวมทุกช่องทาง และเมื่อวิเคราะห์เฉพาะช่องทางที่มีผลต่อภาระงานของเจ้าหน้าที่โดยตรง ได้แก่ ช่องทางเงินสดและช่องทางอื่น โดยตัดช่องทางการโอนเงินออกจากการวิเคราะห์ เนื่องจากมีผลกระทบต่อภาระงานของเจ้าหน้าที่น้อยกว่า

ผลการวิเคราะห์นี้มีความสำคัญอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นว่าภาระงานของหน่วยงานไม่ได้กระจายอย่างสม่ำเสมอเท่ากันทุกวัน แม้ว่าวันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์จะมีปริมาณงานใกล้เคียงกันในระดับที่ค่อนข้างคงที่ แต่วันอังคารกลับเป็นวันที่มีความหนาแน่นของงานสูงกว่าวันอื่นอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ รูปแบบดังกล่าวสะท้อนว่าพฤติกรรมการชำระเงินของผู้รับบริการมีลักษณะเป็นแบบแผนที่สามารถคาดการณ์ได้ และสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญสำหรับการบริหารจัดการกำลังคนรายวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในเชิงปฏิบัติ ข้อค้นพบนี้มีความหมายมากกว่าการระบุว่า “วันอังคารงานเยอะ” เพราะมันชี้ให้เห็นว่าหากหน่วยงานยังคงจัดสรรบุคลากรในปริมาณเท่ากันทุกวัน โดยไม่อิงข้อมูลภาระงานจริง ย่อมมีความเสี่ยงที่วันอังคารจะเกิดภาวะงานหนาแน่นเกินไป นำไปสู่ความล่าช้า ความผิดพลาด หรือคุณภาพการให้บริการที่ลดลง ในขณะที่วันอื่นอาจมีทรัพยากรเกินความจำเป็น ดังนั้น การค้นพบรูปแบบภาระงานรายวันจึงมีคุณค่าต่อการบริหารกำลังคนในเชิงจุลภาคมากกว่าที่อาจเห็นจากการวิเคราะห์ระดับปีหรือระดับเดือน

ข้อเสนอแนะมีดังนี้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมีนัยสำคัญต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลโดยตรง หน่วยงานควรดำเนินการดังนี้

1. ควรจัดสรรบุคลากรในวันอังคารให้มากกว่าวันทำการอื่น เพื่อรองรับปริมาณงานที่สูงกว่าปกติและลดความเสี่ยงของการให้บริการล่าช้า
2. ควรนำรูปแบบภาระงานรายวันนี้ไปประกอบการวางแผนตารางปฏิบัติงาน การกำหนดวันลา การมอบหมายงานอื่น และการกำหนดช่วงเวลาฝึกอบรม เพื่อหลีกเลี่ยงการลดกำลังคนในวันที่มีภาระงานสูง
3. ควรติดตามทบทวนรูปแบบภาระงานรายวันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับแผนการจัดสรรทรัพยากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้รับบริการในอนาคต

5.2 ข้อเสนอแนะในภาพรวม

นอกเหนือจากข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวไว้ในแต่ละมิติแล้ว ยังมีประเด็นสำคัญในระดับภาพรวมที่ควรพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อให้การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้เกิดผลอย่างแท้จริงและต่อเนื่องในเชิงระบบ ดังนี้

1. หน่วยงานควรพัฒนาระบบติดตามและรายงานผลข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินในลักษณะ Dashboard แบบเรียลไทม์ หรืออย่างน้อยในลักษณะรายงานอัตโนมัติที่สามารถอัปเดตได้เป็นรอบเวลาสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถติดตามความเปลี่ยนแปลงของปริมาณงาน ความผิดปกติของช่วงเวลา และแนวโน้มของช่องทางการรับเงินได้อย่างทันท่วงที การมีระบบข้อมูลในลักษณะนี้จะช่วยเปลี่ยนการบริหารจากการตอบสนองเมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ไปสู่การบริหารเชิงคาดการณ์และเชิงป้องกันมากขึ้น
2. หน่วยงานควรประเมินอัตรากำลังบุคลากรในระยะกลางและระยะยาวใหม่ โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นฐาน ไม่ควรอาศัยเพียงโครงสร้างเดิมหรือจำนวนบุคลากรที่เคยเพียงพอในอดีต เนื่องจากผลการวิเคราะห์สะท้อนอย่างชัดเจนว่าปริมาณงานโดยรวมเพิ่มขึ้น โครงสร้างช่องทางการรับเงินเปลี่ยนไป และภาระงานมีการกระจุกตัวทั้งตามเดือนและตามวันของสัปดาห์ ดังนั้น การวางแผนอัตรากำลังควรคำนึงถึงทั้งปริมาณงานเฉลี่ย ภาระงานช่วงพีค และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลในอนาคต
3. หน่วยงานควรพัฒนาระบบการรองรับธุรกรรมผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างจริงจังและเป็นระบบมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลชี้ชัดว่าการโอนเงินได้กลายเป็นช่องทางหลักของการรับชำระเงินไปแล้ว การพัฒนาในส่วนนี้ไม่ควรหยุดเพียงการรองรับการชำระเงิน แต่ควรรวมถึงการตรวจสอบหลักฐาน การยืนยันรายการ การเชื่อมโยงกับการออกใบเสร็จ การกระหนยอดข้อมูล และการสรุปรายงานให้มีความรวดเร็ว แม่นยำ และลดภาระงานซ้ำซ้อนของเจ้าหน้าที่ให้มากที่สุด
4. หน่วยงานควรศึกษาความผิดปกติที่ปรากฏในปีงบประมาณ 2568 ในเชิงลึก โดยเฉพาะช่วงเดือนมกราคมถึงมีนาคม และช่วงเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ซึ่งมีปริมาณการออกใบเสร็จรับเงินสูงผิดปกติจากปีก่อนหน้า การศึกษาดังกล่าวควรบูรณาการข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบาย การเริ่มใช้ระบบใหม่ การเพิ่มโครงการหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายรับ หรือการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการให้บริการ เพื่อให้สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงและนำไปสู่การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่แม่นยำยิ่งขึ้น

5. หน่วยงานควรใช้ผลการวิเคราะห์นี้เป็นฐานในการกำหนดตัวชี้วัดการติดตามงานรับเงินในอนาคต เช่น ปริมาณใบเสร็จรับเงินต่อเดือน สัดส่วนการรับเงินผ่านช่องทางดิจิทัล สัดส่วนรายรับแต่ละประเภท หรือปริมาณงานรายวันในวันที่มีภาระงานสูง ตัวชี้วัดเหล่านี้จะช่วยให้การติดตามการเปลี่ยนแปลงของระบบงานมีความต่อเนื่อง และช่วยให้หน่วยงานสามารถประเมินผลของมาตรการที่นำไปใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม

6. หน่วยงานควรยกระดับการใช้ข้อมูลจาก “รายงานย้อนหลัง” ไปสู่ “เครื่องมือบริหารงาน” อย่างแท้จริง กล่าวคือ ไม่ควรใช้ข้อมูลเพียงเพื่อสรุปผลเมื่อสิ้นงวดหรือใช้ในการตอบข้อซักถามภายหลังเท่านั้น แต่ควรบูรณาการข้อมูลเข้าสู่กระบวนการวางแผนประจำเดือน การประชุมติดตามผล และการกำหนดแนวทางปรับปรุงงานในระดับหัวหน้างานและระดับผู้บริหาร วิธีการเช่นนี้จะทำให้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการเงินมีคุณค่ามากกว่าการเป็นข้อมูลธุรการ และกลายเป็นฐานของการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

7. หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้สามารถใช้ข้อมูลและตีความผลการวิเคราะห์ที่ได้มากขึ้น เพราะการมีข้อมูลที่ดีหรือระบบที่ดีเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอหากผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถอ่านแนวโน้มเห็นความผิดปกติ หรือเชื่อมโยงผลการวิเคราะห์ไปสู่การปรับปรุงการทำงานได้ การพัฒนาศักยภาพในด้านการใช้ข้อมูล การจัดทำรายงาน และการทำความเข้าใจสารสนเทศทางการเงิน จะช่วยให้หน่วยงานใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้เต็มศักยภาพยิ่งขึ้น

8. หน่วยงานควรพิจารณาจัดทำการวิเคราะห์เชิงต่อยอดในอนาคต เช่น การวิเคราะห์เชิงสาเหตุของความผิดปกติในบางช่วงเวลา การวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการเปลี่ยนระบบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจกรรมกับปริมาณการรับเงิน หรือการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนช่องทางการรับเงินต่อภาระงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายได้อย่างแม่นยำยิ่งกว่าเดิม

กล่าวโดยสรุป บทที่ 5 นี้ชี้ให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกใบเสร็จรับเงินมิได้เป็นเพียงการสรุปจำนวนรายการหรือแนวโน้มของข้อมูลเท่านั้น หากแต่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบการรับเงินของกองคลังอย่างชัดเจน ทั้งในด้านปริมาณงาน ประเภทรายรับ ช่องทางการรับเงิน และการกระจายตัวของภาระงานตามช่วงเวลา ข้อค้นพบเหล่านี้มีความสำคัญต่อการวางแผนพัฒนาระบบงาน การจัดสรรทรัพยากร และการตัดสินใจเชิงบริหารของหน่วยงานในอนาคตอย่างยิ่ง หากมีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ต่อยอดอย่างจริงจัง ก็จะช่วยให้การบริหารจัดการด้านการเงินของมหาวิทยาลัยมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง มีความแม่นยำในการวางแผนมากขึ้น และสามารถยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2568). *ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ 619/2568) เรื่อง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการเบิกจ่ายเงิน*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. <https://finance.kku.ac.th>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). *การวิเคราะห์เชิงปริมาณ*. ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎาภรณ์ โชติรัตน์ และ อนุตรา ยิ้มสุข. (2568). การพัฒนารูปแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินการคลัง: กรณีศึกษาการปรับปรุง Total Performance Score ในโรงพยาบาลเขตสุขภาพที่ 6. *วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ*, 21(1), 38–49.
- ชลธิชา จันทกุล. (2562). ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการทำงานของนักบัญชีในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 39(3), 127–142. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/utccjournalhs/article/view/215717>
- ปรียาภรณ์ วัฒนปัญญาภรณ์. (2560). *ประสิทธิภาพการจ่ายเงินของส่วนราชการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกองคลัง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี* [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มนีรัตน์ ช่างพิลาป และ ปรียาภัทร กันกา. (2563). *คุณภาพการบริการการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2559). *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วย การงบประมาณ การเงิน การพัสดุ ทรัพย์สิน และการตรวจสอบ พ.ศ. 2559*. https://personnel.kku.ac.th/regulation/files/reg_59_finance.pdf
- รัตนศิริ ยืนยง และ สุขเกษม ลางกุลเสน. (2560). ความรอบรู้งานการคลังที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของกองคลัง สถาบันอุดมศึกษา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 11(2), 161–175.
- วารุณี แซ่แต้ และ ศรัณย์ ชูเกียรติ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศทางการบัญชีกับความสำเร็จในการบริหารงานการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 4(2), 45–62.
- ศศิณีภา กาลดิษฐ์ และ รชตะ ทิพวรรณ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการควบคุมภายในทางการเงินและบัญชีของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(4), 112–126. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/view/256782>
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). *แนวทางการควบคุมภายในตามกรอบแนวคิดของ COSO (ฉบับปรับปรุง 2013)*. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.

สายสมร พลอำมาตย์ และ สุพรรณณี เอี่ยมรัตนพร. (2563). ผลกระทบของระบบการควบคุมภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักวิชาการเงินและบัญชีในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 15(2), 1-15.

เสถียร คามีศักดิ์. (2554). *การทำงานเชิงวิเคราะห์ของข้าราชการประเภททั่วไป วิชาชีพเฉพาะ เชี่ยวชาญเฉพาะ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ (ฉบับเร่งรัด พ.ศ. 2554)*. ศูนย์การพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. (2554). *เทคนิคการเขียนผลงานวิเคราะห์: เอกสารประกอบการขอกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้นเป็นผู้ชำนาญการ ผู้ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ของข้าราชการ และพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษา*. ศูนย์ผลิตเอกสาร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

1. ตัวอย่างข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์การรับเงินทั่วไป

The screenshot shows an Excel spreadsheet with columns A through K. The data includes dates, day of the week, year, month, Thai month, amount, account number, amount received, and payment type. Callouts point to formulas: `=TEXT(B2,"dddd")` for DayWeek, `=YEAR(B2)+543` for ปี พ.ศ., `=MONTH(B2)` for เดือน, and `=TEXT(B2,"mmm")` for เดือนไทย. A 'Format Cells' dialog box is open, showing the 'Number' category with a sample value of 2565.

ลำดับ	วันที่รับเงิน	DayWeek	ปี พ.ศ.	เดือน	เดือนไทย	ปีงบประมาณ	เลขที่ใบเสร็จ	จำนวนเงิน	ประเภทรายรับ	ช่องทางการรับเงิน
1	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955001	960.00	เงินยืมทศรองจ่าย	เงินโอน
2	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955002	3,972.75	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
3	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955003	13,215.14	เงินยืมทศรองจ่าย	ช่องทางอื่น
4	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955004	93,957.64	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
5	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955005	39,996.29	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
6	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955006	36,353.35	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
7	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955007	894.00	เงินยืมทศรองจ่าย	ช่องทางอื่น
8	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955008	2,715.12	เงินประเภทอื่น	ช่องทางอื่น
9	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955009	163.98	เงินประเภทอื่น	เงินสด
10	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955010	15,440.00	เงินยืมทศรองจ่าย	ช่องทางอื่น
11	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955011	1,500.00	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
12	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955012	1,300.00	เงินประเภทอื่น	เงินสด
13	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955013	71.76	เงินประเภทอื่น	เงินสด
14	03/10/2022	จันทร์	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955014	8.00	เงินประเภทอื่น	เงินสด
15	04/10/2022	อังคาร	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955015	720.00	เงินประเภทอื่น	เงินโอน
16	04/10/2022	อังคาร	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955016	1,150.00	เงินยืมทศรองจ่าย	
17	04/10/2022	อังคาร	2565	10	ต.ค.	2566	7911/3955017	1,200.00	เงินยืมทศรองจ่าย	

2. ตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลการหาผลรวมจำนวนใบเสร็จรับเงินตามปีงบประมาณ

The screenshot shows a PivotTable with 'ปีงบประมาณ' (Fiscal Year) in the Rows area and 'Count of เลขที่ใบเสร็จ' (Count of Receipt Numbers) in the Values area. The data shows the total count of receipts for each year.

ปีงบประมาณ	Count of เลขที่ใบเสร็จ
2566	11,330
2567	11,609
2568	17,379
Grand Total	40,318

ประวัติผู้วิเคราะห์

ชื่อ-สกุล	นางสุคนธา ชูยอ้อย
ตำแหน่ง	นักวิชาการเงินและบัญชี ระดับ ปฏิบัติการ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
สถาบันที่จบการศึกษา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น
ตำแหน่งงานที่รับผิดชอบ	รับผิดชอบการรับเงิน การออกใบเสร็จรับเงิน และการนำส่งเงินรายได้
หน่วยงานที่สังกัด	งานการเงิน กองคลัง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น เบอร์ภายใน มข. 48771 Email : sukhonta@kku.ac.th